

Mimer

Mimer – nationellt program för folkbildningsforskning Verksamhet och utveckling 1990-2015

Ann-Marie Laginder

MIMERS SMÅSKRIFTER

Mimers småskrifter

Mimer – nationellt program för folkbildningsforskning

Verksamhet och utveckling 1990-2015

Ann-Marie Laginder

Mimer

Nationellt program för folkbildningsforskning

ISBN 978-91-7685-845-5

MIMERS SMÅSKRIFTER
Mimer – nationellt program för folkbildningsforskning
– *Verksamhet och utveckling 1990-2015*
Ann-Marie Laginder

ISBN: 978-91-7685-845-5
Serie: Mimers småskriftserie
ISSN: 1401-6192

URL: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-123276>
© 2015, Mimer och författaren
Omslag: LiU-Tryck

Mimer
Institutionen för beteendevetenskap och lärande
Linköpings universitet 581 83 Linköping
Tel. 013-28 21 40, <http://www.liu.se/mimer>

Linköping University Electronic Press
Linköpings universitet, <http://www.ep.liu.se>

Tryck och distribution
Linköpings universitet
LiU-Tryckenheten 581 83 Linköping
Tel. 013-28 10 55, E-post: liutryck@liu.se

Innehåll

Förord	1
Författarens förord	3
Inledning	5
Bakgrund	7
Mimers organisation och ledning	9
Mimers uppdrag och arbetsformer	11
Folkbildningsforskningens innehåll och utveckling	13
Från paraplyprojekt till mäklarroll	13
Departementskontakter i samband med regeringens propositionsarbete	15
Mimers årliga forskarkonferens i centrum för verksamheten	16
Forum för doktorander	25
Seminarier - en viktig del i Mimers verksamhet.....	26
Riksrekryterande forskarutbildningskurser	30
Kommunikation och spridning av forskningsresultat	33
Mimerbladet	33
Utgivning av skrifter	34
Hemsida och sociala medier	35
Mimernet	35
Att överblicka ett forskningsfält	36
Forskarkatalog.....	36
Kunskapsöversikt över folkbildningsforskning 1980 och framåt.....	37
Mimerbas.....	37
Vad säger doktorsavhandlingar om forskningsinriktningen?.....	38
Samverkan kring dokumentation av folkbildningshistoria	40
Svensk folkbildningsbibliografi (1850-1950) fullföljs	40
Folkbildarminnen - att dokumentera perioden 1930-1970	42
Carl Cederblads arkiv	44

Internationalisering	46
Internationell antologi: Popular Education, Power and Democracy	48
Nytt nätverk med afrikanska forskare	51
Mimers utveckling över tid – en avslutande reflektion	53
Referenser och källmaterial	55
Arkivmaterial	58
Bilaga 1: Nationella rådet för folkbildningsforskning (Mimerrådet)	61
Bilaga 2: Mimers sekretariat	65
Bilaga 3: Mimers årliga forskarkonferenser	67
Bilaga 4: Deltagare i forskarutbildningskursen "Folkbildning och samhälle i omvandling – samhällsteoretiska perspektiv", oktober 1999 – maj 2000	69
Bilaga 5: Deltagare i forskarutbildningskursen "Forskning om folkbildning", september 2006 – februari 2007	71
Bilaga 6: Utgivning av skrifter	73

Förord

Det är i år 25 år sedan Mimer – Nationellt program för folkbildningsforskning inrättades vid Linköpings universitet till följd av ett riksdagsbeslut som gav universitetet ett särskilt ansvar för folkbildningsforskning. Denna skrift har tagits fram med syftet att dokumentera centrala delar av den verksamhet som bedrivits inom Mimer. Detta för att både synliggöra vad Mimer ägnat sig åt och för att bidra till att gjorda erfarenheter och kunskaper inom organisationen inte faller i glömska.

Det är svårt att föreställa sig någon mer lämpad för uppgiften att upprätta ett sådant kollektivt minne än Ann-Marie Laginder, som varit Mimers föreståndare mellan 1999 och 2012. Vi är oerhört tacksamma över att Ann-Marie accepterade detta uppdrag och nu gett oss denna värdefulla översikt som är baserad både på arkivmaterial och på egna förvärvade insikter.

Denna skrifts tillkomst bör alltså främst ses som en följd av ett organisationsinternt kunskapsbehov. Samtidigt vet vi att Mimer under sina 25 år etablerat sig som en aktör vars verksamhet intresserat många folkbildare, forskare och politiker. Mimers historia kan ses som en del av historien om folkbildningsforskningsfältets utveckling och konsolidering i Sverige. Skriften kan därför också vara av intresse för andra än oss som arbetar med att driva och utveckla Mimer.

Linköping i december 2015

Andreas Fejes
Mimers ordförande

Henrik Nordvall
Föreståndare för Mimer

Författarens förord

När jag blev tillfrågad om att skriva Mimers historik funderade jag över skrivarten. Det berodde på att min pensionering var nära förestående och att jag har haft ansvaret för driften av Mimers verksamhet som föreståndare från 1999 till och med 2012. Den första utmaningen jag såg var att undvika nostalgiska personligt färgade tillbakablickar på en verksamhet som engagerat mig så länge. Den andra utmaningen var att spegla verksamheten så rättvisande som möjligt under Mimers hela existens från 1990 till och med 2015. Jag bestämde mig för att beskriva verksamheten med utgångspunkt från Mimer som aktör och har försökt att hålla en saklig beskrivande ton. I den fortsatta texten har jag således inte använt "jag" utan även skrivit om mig själv i tredje person. Jag har hämtat en stor del av innehållet från Mimers årliga verksamhetsberättelser, och min långa erfarenhet har ju tränat mig i det sättet att skriva. Det finns emellertid en risk med att abstrahera aktörskapet. Det kan skymma sikten för att Mimers verksamhet bygger på många människors engagemang och hårt arbete av Mimers lektorer/föreståndare, doktorander, Mimerrådets ordföranden och ledamöter, forskare och folkbildare och alla andra som bidragit till Mimers framgångar genom åren. Med detta sagt antog jag utmaningarna och tackade ja till att skriva om Mimers mångåriga historia.

Jag utlovar inte en heltäckande bild där varje händelse finns redovisad, men min ambition är att bilden som framträder ska visa en mångfacetterad, spännande och bitvis imponerande verksamhet. Avslutningsvis vill jag rikta ett varmt tack till Mimers nuvarande föreståndare Henrik Nordvall som gav mig chansen att blicka bakåt. Personliga intryck kan nog inte undvikas fullt ut vilket, om inte förr, blir tydligt i den avslutande reflektionen kring Mimers utveckling över tid.

Linköping i december 2015

Ann-Marie Laginder

Inledning

Försöken att definiera vad folkbildning är löper som en röd tråd genom hela dess historia. Likaså har behovet av att dokumentera och bevara folkbildningens historia engagerat både folkbildare och forskare. Folkbildningsbegreppets svärfångade karaktär diskuteras också i förarbetet till bildandet av Mimer – nationellt program för folkbildningsforskning. Utredarna konstaterar att samhällsstruktur och folkbildningens förändring över tid är centrala för tolkningen. Synen på folkbildning som något pågående, ännu inte avslutat, är utgångspunkten för utredarnas försök att beskriva folkbildningen som forskningsområde.

Om man tar fasta på dynamiken i folkbildningen innebär en bestämning av forskningsområdet inte främst utpekande av vissa yttre former utan i första hand en beskrivning av innehåll, en process ett "skedande av bestämt slag".

(Universitetet i Linköping, 1987, s. 3)

En av de slutsatser utredningsgruppen kommer fram till är att det behövs ett tvärvetenskapligt angreppssätt eftersom "ingen disciplin ensam rymmer teoretiska perspektiv och metoder som möjliggör en helhetsanalys" (ibid., s 11). Detta är upptakten till bildandet av Mimer. I den fortsatta texten ges först en bakgrund till bildandet. Därefter följer ett avsnitt om Mimers organisation och ledning. Efter en övergripande presentation av Mimers uppdrag och arbetsformer struktureras texten i fem tematiska avsnitt som tecknar inriktning och konkreta verksamheter mer detaljerat. Det betyder att framställningen som helhet inte är kronologisk. Först tecknas bilden av Mimers bidrag till folkbildningsforskningens innehåll och utveckling. Sedan följer avsnitt om kommunikation och spridning av forskningsresultat, olika försök att överblicka forskningsfältet och samverkan kring dokumentation av folkbildningshistoria. Därefter tecknas en bild av Mimers arbete för att främja interna-

tionaliseringen av folkbildningsforskning. Texten avslutas med en reflektion kring Mimers utveckling över tid.

Bakgrund

Mimer – nationellt program för folkbildningsforskning inrättades 1990 vid Linköpings universitet efter ett riksdagsbeslut. Beslutet föregicks av ett omfattande utredningsarbete, initierat av Linköpings universitet 1986. En första översiktlig utredning genomfördes av Kjell Rubenson, nyttillträdd professor i vuxenpedagogik och Yngve Kasimir, utbildningsledare för Folkhögskollärlinjen. De konstaterade att forskning om folkbildning spelat en undanskymd roll trots folkbildningsarbetets långa traditionsrika historia och betydelse för folkrörelser och formandet av dagens samhälle. Den forskning som fanns var dessutom spridd över ett flertal ämnen. De menade att områdets tvärvetenskapliga karaktär kunde vara en av förklaringarna till forskningens marginella ställning inom de enskilda disciplinerna (Arvidson, 1994).

En utredningsgrupp tillsattes av rektorsämbetet vid Linköpings universitet med uppgift att analysera frågor kring ”utveckling av forskning, dokumentation och information inom folkbildningsområdet”. Till utredningsgruppens ordförande utsågs Kjell Rubenson, som sekreterare valdes FD Lars Arvidson och byrådirektör Christer Eklöf. Utredningsgruppens förslag presenterades i rapporten *Förslag till samlat forskningsprogram för folkbildning* (Universitetet i Linköping, december 1987). Förslaget byggde på en årlig budget på drygt 4 miljoner. Resultatet blev att fakultetsanslaget till samhällsvetenskaplig fakultet vid Linköpings universitet ökades med en miljon kronor. Universitetet gavs i uppdrag att ta ett nationellt ansvar för folkbildningsforskning. Lars Arvidson blev ansvarig för starten av Mimer 1990. Han har i skriften *MIMER – ett forskningsprogram växer fram* (1994) redogjort för bakgrund, utredningsgruppens sammansättning, utredningsförslag, inrättandet av Mimer och Nationella rådet för folkbildningsforskning (Mimerrådet). I skriften presenteras även verksamheten under de första fyra åren i detalj. Namnet Mimer valdes efter den fornnordiska mytiska gestalten Mimer, som skildras som utomordentligt vis.¹

¹ I Arvidson (1994, s. 15 f) finns mer att läsa om bakgrund och motiv för namnet Mimer som grundar sig i både litterära källor och i olika folkbildarsammanhang.

Departement och riksdagsledamöter uppvaktades under verksamhetsåret 1995/96 för att få till stånd resurser i nivå med det ursprungliga förslaget. Äskandet om ökade basanslag till Mimer ledde emellertid inte till något regerings- eller riksdagsbeslut i den riktningen. Både kultur- och utbildningsutskottet uttalade sig dock positivt om Mimers verksamhet och uppmanade Linköpings universitet att inom sitt anslag öka basresursen (Verksamhetsberättelse Mimer 950701-961231). I januari 1997 lämnade Mimer in en skrivelse till rektor och filosofisk fakultet vid Linköpings universitet som behandlade basanslagets otillräcklighet och att det urholkats eftersom ingen uppräkningsgjorts sedan starten. Denna skrivelse ledde till att anslaget räknades upp med 200 000 kronor. Under 2009 infördes en ny modell för overheadkostnader vilket fick stora konsekvenser för Mimers ekonomi. Dessutom hade anslaget inte heller höjts i takt med ökade kostnader. Därför anhöll Mimer i juni 2010 hos Områdesstyrelsen för utbildningsvetenskap, Linköpings universitet om en uppräknings av anslaget. Det resulterade i en ökning om 255 000 kronor.

Mimers organisation och ledning

Utredningsgruppen slog fast att folkbildning utgör ett forskningsbart område och formulerade tre grundläggande principer. För det första behövdes en nationell samling i ett program som var gemensamt för samtliga universitet och högskolor. En andra princip var att organisera verksamheten i form av ett nätverk. Den tredje principen handlade om forskningsområdets flervetenskapliga karaktär och behovet av ett tvärvetenskapligt angreppssätt.

Mimer har därför från starten varit organiserat som ett nätverk av folkbildningsforskare från olika discipliner och lärosäten samt av folkbildare från hela landet. I samband med inrättandet av Mimer utsåg rektorsämbetet vid Linköpings universitet ledningen för Mimer, det Nationella rådet för folkbildningsforskning (Mimerrådet). Rådet utses för tre år i taget och består av tre forskare från Linköpings universitet, varav en forskarkompetent lärare från Folkhögskollärlinjen, tre forskare från andra universitet samt tre personer som är aktiva inom folkbildningsverksamhet. Efter den första mandatperioden har Mimerrådets ledamöter utsetts på fakultetsnivå. En förteckning i alfabetisk ordning över alla som varit eller är ledamöter i Mimerrådet 1990-2017 finns i bilaga 1. Mimerådets ordförande har tillika varit innehavare av professuren i vuxenpedagogik, Kjell Rubensson (1990-1996), Staffan Larsson (1997-2012) samt Andreas Fejes (från och med 2013).

Sekretariatet finns på Linköpings universitet, inom den pedagogiska institutionen som genom åren bytt namn och idag (2015) heter Institutionen för beteendevetenskap och lärande. Basorganisationen består av en lektor/föreståndare som också är rådets sekreterare samt en doktorand knuten till Mimer. Det har hittills varit fyra ordinarie innehavare av Mimers lektorstjänst/föreståndare, Lars Arvidson (1990-1994), Gunnar Sundgren (1996-1997), Ann-Marie Laginder (1999-2012) och Henrik Nordvall (från och med 2013). I bilaga 2 finns en mer detaljerad förteckning över Mimers lektorer/föreståndare och olika personer som vikarierat i den rollen samt över Mimers doktorander och andra personer som ingått i Mimers sekretariat. Fem doktorander har hittills varit knutna till Mimer, Bosse Bergstedt, Inger Landström, Henrik Nordvall, Erik

Nylander samt Sofia Österborg Wiklund. Under 2014 utökades Mimers basorganisation och Erik Nylander blev Mimers första postdoktor. Den forskning som Mimers lektorer, doktorander och postdoktor genomfört under åren presenteras inte i den kommande texten. Det finns inte heller utrymme för att spegla deras olika individuella uppdrag, medverkan och kontakter i olika folkbildnings- och forskningssammanhang. I bilaga 2 presenteras dock vilket år Mimers doktorander disputerat och titlarna på deras doktorsavhandlingar. Fokus i denna historik är således den konkreta verksamhet som genomförts inom ramen för Mimers olika uppdrag.

Mimers uppdrag och arbetsformer

En avgörande utgångspunkt vid inrättandet av Mimer handlade om kontinuitet, därför bestämdes det att Mimer skulle vara ett program och inte ett tidsbegränsat projekt. Det betydde att Linköpings universitet tog ansvar för en fortlöpande verksamhet. I universitetets instruktion för Mimerrådet (Bilaga 3, Arvidson, 1994) framgår att det yttersta syftet med programmet var att stärka folkbildningsforskningen vid svenska universitet och högskolor. En viktig uppgift var att forskarsamhället skulle få en helhetsbild av området. Man framhöll också den unika möjlighet som öppnades för en varaktig samverkan mellan folkbildningsorganisationerna och universiteten (Arvidson, 1994).

Mimers uppdrag har sammanfattats och strukturerats på olika sätt över tid. Sedan beslutet om Mimers verksamhetsinriktning 2006 -2008 har uppdraget formulerats i följande att-satser:

- Att främja forskning om folkbildning i vid mening oavsett disciplin och var i landet forskningen bedrivs
- Att skapa och upprätthålla ett nätverk och dialog mellan forskare och mellan forskare och folkbildare
- Att genom nätverket sprida information om forskning
- Att skapa mötesplatser som stimulerar till samverkan och ny forskning
- Att samverka med olika lärosäten och folkbildningsorganisationer
- Att verka för att forsknings- och kunskapsöversikter utarbetas kring olika teman
- Att verka för nordiska och internationella kontakter och inslag i Mimers verksamhet
- Att synliggöra folkbildningsforskningen elektroniskt
- Att föra ett kontinuerligt samtal om folkbildningsforskning inom relevanta politikområden, denna punkt omformulerades senare till följande lydelse:
- Att verka för ett ökat intresse för folkbildningsforskning inom relevanta politikerområden

I praktiken etablerades snabbt en basstruktur av arbetsformer som bestod av seminarier, kontakt- och informationsblad (Mimerbladet), projektsamverkan och forskarkatalog. År 1994 arrangerades den första årliga forskarkonferensen och 1999 genomfördes den första riksrekryterande forskarutbildningskursen. Den första Mimer-antologin publicerades 1995 och den första småskriften gavs ut 1996. Över tid har verksamheten växt online, några hållpunkter är att hemsidan introducerades 1998, Mimernet (kommunikation via e-post) startades 1999 och 2013 var det dags att introducera Mimer på Facebook.

I den fortsatta texten har verksamhetens inriktning och arbetsformer sammanfattats under fem huvudrubriker som handlar om Mimers bidrag till folkbildningsforskningens innehåll och utveckling, kommunikation och spridning av forskningsresultat, olika försök att överblicka forskningsfältet, dokumentation av folkbildningshistoria samt internationalisering.

Folkbildningsforskningens innehåll och utveckling

I Mimers uppdrag ingår att arbeta för en utveckling av folkbildningsforskning inom olika områden och discipliner och att arbeta för förnyelse och utvidgning av forskningen. Skapandet av ett nationellt program för folkbildningsforskning skulle enligt de ursprungliga intentionerna inte leda till en utarmning eller en försvagning av existerande institutioner. Därför organiserades verksamheten, som framgått ovan, i form av ett nätverk av forskare från olika lärosäten och discipliner istället för att etablera ett centrum för folkbildningsforskning. Detta hindrade emellertid inte att man i utredningsarbetet betonade områdets tvärvetenskaplighet och att man i de ursprungliga planerna föreställde sig att uppbyggnaden av nationella forskningsprojekt skulle ange den långsiktiga inriktningen av folkbildningsforskningen (Linköpings universitet, 1987, Arvidson, 1994). I den fortsatta texten belyses Mimers bidrag till folkbildningsforskningens innehåll och utveckling, först mot bakgrund av ett försök att skapa ett nationellt projekt följt av Mimers departementskontakter för att främja forskningsfältet. Därefter följer en ganska ingående presentation av Mimers årliga forskarkonferens. Den har på flera sätt utvecklats till verksamhetens centrum och dessutom bidragit till att stärka doktorandernas roll inom Mimer. Särskilt i inledningsskedet var seminarier ryggraden i uppbyggnaden av Mimers nätverk och olika former av seminarier har över tid fortsatt att spela en viktig roll. I presentationen åskådliggörs bredden i både innehåll och samarbetspartners. Avslutningsvis beskrivs två riksrekryterande forskarutbildningskurser som genomförts av Mimer i samverkan med den pedagogiska institutionen vid Linköpings universitet.

Från paraplyprojekt till mäklarroll

I starten av Mimer 1990 påbörjades arbetet med ett flervetenskapligt projekt med temat *Studiecirkeln 2002* (senare ändrades det till *Folkbildning 2002*). Utgångspunkten för satsningen var nätverkets

”fundamentala uppgift” att generera forskning genom samverkan mellan forskare (Arvidson, 1994). Ansökan inlämnades till Riksbankens Jubileumsfond och Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet efter två års förberedelsearbete med många inblandade forskare och samråd med representanter för folkbildningen. I slutändan stod en mindre grupp forskare för ansökan och som ansvariga för olika delprojekt (Mimers verksamhetsberättelse 1992/93). De medel som beviljades blev ett planeringsbidrag från HSFR, en omarbetad ansökan lämnades sedan in under verksamhetsåret 1993/94. Tre av de projekt som ingick i Folkbildning 2002 erhöll forskningsanslag från HSFR och sattes igång under verksamhetsåret 1994/95. Dessa tre var *Folkbildning 2002* (övergripande), *Möten mellan bildningsprojekt i folkbildningens vardag* (Staffan Larsson och Bernt Gustavsson) och *Folkbildningens konsekvenser* (Kjell Rubenson), (Mimers verksamhetsberättelse 1994/95). Sammanfattningsvis blev resultatet av detta omfattande arbete att ett fåtal av alla föreslagna projekt och tänkta samarbeten kunde förverkligas. Det fick konsekvenser för Mimers fortsatta verksamhet. Målsättningen att Mimer skulle initiera och driva nationella tvärvetenskapliga projekt skulle ha krävt resurser i en helt annan storleksordning. Några nya initiativ till paraplyprojekt har därför inte tagits.

I Mimerrådets beslut om verksamhetsinriktningen för 2000-2002 tydliggjordes att Mimers mäklarroll bör betonas i stället för rollen som motor i egna nationella projekt. Konsekvensen blev ett grundläggande ställningstagande att Mimer är till ”för alla” och ska bidra till att forskningsområdet som helhet utvecklas. Vidare betonades vikten av en balans mellan Mimers roll som forskningsstödjande och forskningsfrämjande. Den forskningsfrämjande rollen skulle således komma till uttryck i en mäklarroll, dvs. Mimer skulle stimulera tillkomsten av tvärvetenskapliga och flervetenskapliga samarbetsprojekt, men inte initiera och driva egna paraplyprojekt. Mimers årliga forskarkonferens skulle användas mer aktivt för att inspirera forskare att ta initiativ till samarbetsprojekt. Vidare skulle Mimer verka för att bredda forskningsområdet. Med det avsågs att folkbildningsrelevant forskning kan finnas i gränslandet mellan folkbildningsforskning och forskning som primärt definieras som ”något annat” och fokuserar ett annat problemfält, t ex ideell sektor, arbetsliv, kulturfrågor.

Departementskontakter i samband med regeringens propositionsarbete

Behovet av att vidareutveckla Mimer och folkbildningsforskningen aktualiserades på ett nationellt plan 2005 i samband med regeringens arbete med folkbildningspropositionen. Deltagarna på Mimers årliga forskarkonferens 2005 gjorde ett enhälligt uttalande ställt till statsrådet Lena Hallengren om behovet av att stärka Mimer och folkbildningens forskningsförsörjning. Denna uppvaktning följdes sedan upp genom ytterligare information till statsrådet och departementet. I december samma år inbjöd statsrådet Lena Hallengren ett antal forskare till en diskussion om frågor kring folkbildning och forskning. Från Mimerrådet deltog Staffan Larsson och Kerstin Rydbeck. Dessutom deltog Mimers föreståndare Ann-Marie Laginder och Mimers doktorand Henrik Nordvall. Vid årsskiftet följdes mötet upp genom ett brev till statsrådet om betydelsen av en satsning på forskning i den kommande folkbildningspropositionen. Även om regeringens beslutsvägar inte kan härledas så konstaterar Mimerrådet i verksamhetsberättelsen 2005 att behovet av forskning om folkbildning understryks i regeringens folkbildningsproposition *Lära, växa, förändra* (prop 2005/06: 192) och flera hänvisningar fanns till Mimers betydelse. I propositionen framhölls att regeringen avsåg att inom ramen för statsbidraget till folkbildningen avsätta medel för forskning. Forskningsinsatsen skulle göras utöver det utvecklings- och utvärderingsarbete som Folkbildningsrådet initierat. Vidare framkom att medlen borde disponeras av Vetenskapsrådet. Den nya alliansregeringen som tillträdde 2006 fullföljde förslagen om öronmärkta medel till folkbildningsforskning. Vetenskapsrådets utlysning 2007 av särskilda medel för forskning om folkbildning räknas som en av de största framgångarna inom forskningsfältet. Förväntningarna på återkommande öronmärkta utlysningar infriades emellertid inte. I juni 2010 arrangerade Folkbildningsrådet och Vetenskapsrådet ett seminarium med temat "Framtida folkbildningsforskning och forskningsstöd". Mimers föreståndare Ann-Marie Laginder medverkade med ett inlägg kring det hittillsvarande och framtida forsk-

ningslandskapet samt i en paneldiskussion. Men den återuppväckta diskussionen om särskilda medel för forskning om folkbildning ledde inte till någon ny öronmärkt utlysning.

Inför regeringens forskningsproposition 2016 har Mimer lämnat in synpunkter och förslag angående området folkbildningsforskning (Skrivelse till Utbildningsdepartementet 2015-10-25). Mimer föreslår ett inrättande av en nationell mångvetenskaplig forskarskola med inriktning mot folkbildning, en licentiat-forskarskola med folkbildningsinriktning för folkhögskollärare samt ett postdoktorprogram. Mot bakgrund av att svensk folkbildningsforskning genomgår ett påfallande generationsskifte argumenterar Mimer för en forskarskola med mångdisciplinär inriktning för att säkra återväxten av folkbildningsforskare i landet och inom olika discipliner. Vidare framhålls behovet av forskarutbildning och kompetensutveckling i relation till folkbildningspraktiken. Mimer argumenterar för en licentiat-forskarskola för folkhögskollärare, liknande den satsning som gjorts för andra lärargrupper. Förslaget om inrättande av ett postdoktorprogram syftar till att möjliggöra för disputerade folkbildningsforskare att meritera sig och därigenom bidra till kunskapsfältets utveckling och fortbestånd. Mimer framhåller sina möjligheter att på olika sätt bistå i utformning, förvaltning och genomförande av föreslagna satsningar.

Förslaget om en licentiat-forskarskola för folkhögskollärare lyfts också fram i en debattartikel undertecknad av Mimerrådets ordförande Andreas Fejes, föreståndare Henrik Nordvall samt Ingela Zetterberg, förbundsordförande SFHL och Thomas Nilsson, ordförande, Offentligägda folkhögskollärarnas intresseorganisation (DN Debatt 2015-10-31).

Mimers årliga forskarkonferens i centrum för verksamheten

I december 1994 arrangerades Mimers första årliga forskarkonferens på Valla folkhögskola, Linköping. Temat för konferensen var "Folkbildningsbegreppet ur olika discipliners synvinklar". Under två dagar presenterades och diskuterades nio paper av ett 30-tal

deltagare. I samband med konferensen beslutades att ge ut en antologi som i huvudsak byggde på de forskningsbidrag som presenterats. Det blev Mimers första antologi, *Om folkbildningens innebörder – nio försök att fånga en företeelse*. Bosse Bergstedt och Staffan Larsson var redaktörer och boken gavs ut 1995.

Redan från start inbjöds både forskare och folkbildare till forskarkonferensen. Konferensen bygger på att paper presenteras av forskarna. Den forskning som presenteras kan behandla forskning som befinner sig i olika stadier, från idéstadiet till färdiga resultat. Det är därför en arbetskonferens som sätter dialogen mellan forskare från olika discipliner och mellan forskare och folkbildare i centrum. Det betyder i sin tur att stor vikt har lagts vid att paper ska distribueras till konferensdeltagarna i förväg. Konferensen omfattar två dagar. En uttalad ambition har hela tiden varit att sprida konferenserna över landet. I bilaga 3 förtecknas samtliga 22 årliga forskarkonferenser som genomförts under perioden 1994-2015. Där anges samarbetspartner och plats. Konferenserna har genom åren haft ett förvånansvärt stabilt deltagarantal mellan 40 och 50 deltagare och som högst 60 deltagare. Genomgående har antalet forskare varit större än antalet folkbildare. I flera av konferenserna har en eller flera kollegor från de övriga nordiska länderna medverkat med paper.

En återkommande fråga har handlat om huruvida konferenserna ska ha ett övergripande tema eller inte. Ett förutbestämt tema ger möjlighet till en mer fokuserad dialog kring ett visst område och en inblick i pågående forskning inom det valda området. Dessutom har förutbestämda teman i flera fall lett fram till utgivning av antologier. Samtidigt finns en risk att mångfalden i folkbildningsforskningen kommer i skymundan om konferensen har ett särskilt tema. Det blir också svårare att uppfylla Mimers övergripande syfte att forskarkonferensen är till för alla som forskar om folkbildning. I den fortsatta texten framgår att olika lösningar valts.

Den andra årliga forskarkonferensen 1995 förlades till Runö Kursgård, Åkersberga och möttes av ett oväntat stort intresse, totalt 55 anmälda deltagare vilket var nästan dubbelt så många som kalkylerat. Denna gång hade konferensen inget förutbestämt tema och totalt presenterades 18 paper, vilket också var en fördubbling jämfört med den första konferensen.

Konferensen 1996 hade ett insprängt tema "Folkbildningen fri och frivillig". Totalt presenterades 11 paper. Konferensen 1997 tematiserades helt och inbjöd forskare att bidra med paper kring temat "Kvinnligt och manligt i folkbildningen – folkbildningen i ett genusperspektiv". Nytt för denna konferens var att två föreläsare, Louise Waldén och Christina Florin inbjödits för att spegla konferenstemat. Därutöver behandlades 8 paper. Konferensen blev utgångspunkten för Mimers tredje antologi *Folkbildning och genus – det glömda perspektivet*. Karin Nordberg och Kerstin Rydbeck var redaktörer och boken gavs ut 2001. Forskarkonferensen 1998 öppnade återigen för bidrag kring forskning inom hela forskningsfältet och 18 paper presenterades och diskuterades.

Sedan 1999 har samarbetet med olika universitetsinstitutioner, folkhögskolor, länsbildningsförbund och andra organisationer blivit tydligare och Mimer inbjuder sedan dess till forskarkonferensen tillsammans med samarbetspartnern. Från och med konferensen 1999 beslutades också att den skulle ligga på en fast tidpunkt varje år, tisdag-onsdag i vecka 45. "Kontakttorget" introducerades som en direkt konsekvens av Mimerrådets beslut om att Mimers måkallarroll skulle betonas i stället för rollen som motor i egna nationella projekt. Den ursprungliga idén med kontakttorget var att erbjuda en möjlighet att presentera idéer till projekt för forskare som ville söka samarbetspartners över disciplin- och lärosätessgränser. Men kontakttorget var också tänkt som en arena för folkbildare att presentera projekt och projektidéer för att väcka intresse bland forskare. Starten blev emellertid trevande med bara ett par inlägg. Antalet paper var däremot rekordstort, 32 forskare presenterade 27 paper som diskuterades av totalt 60 deltagare. Eftersom konferensen är två dagar har en tradition etablerats i samarbete med medarrangörerna som innebär att kvällsarrangemanget förutom konferensmiddagen ska innehålla en kulturupplevelse som på något sätt knyter an till orten, ortens kulturliv eller samarbetspartnerns verksamhet.

Även år 2000 var konferensen utan tema och antalet paper var 14. Det gav utrymme för att presentera samtliga bidrag i plenum och sedan i ett andra steg samtala kring dem i parallella sessioner. I varje session fanns en utsedd samtalsledare som hade till uppgift att leda ett samtal kring den forskning som presenterades och se till att tiden fördelades rättvist mellan de medverkande forskarna i

sessionen. Avsikten var således att samtalsledaren skulle främja en dialog där alla kom till tals och inte fungera som "opponent". Mimerrådets ledamöter fick från och med denna konferens en uttalad roll som samtalsledare, på så vis blev det en given blandning av forskare och folkbildare som ledde samtalen. Formerna för kontakttorget blev tydligare och sju personer presenterade projektidéer och pågående arbeten. Konferensen 2001 genomfördes i samarbete med Distansutbildningsmyndigheten (Distum) och blev oavsiktligt tematiserad, hälften av de 10 forskningsbidragen handlade om folkbildning och flexibelt lärande och flera andra inlägg kretsade kring detta tema.

Forskare inbjöds 2002 att bidra med paper till en tematisk del och till en öppen del. Konferensens tematiska del "Folkbildning samtidigt eller tidlös?" var samtidigt en inbjudan att medverka i Mimers fjärde antologi. 12 bidrag behandlades under konferensen, varav hälften knöt an till temat. Flera av bidragen som presenterades omarbetades och ingår i antologin *Folkbildning - samtidigt eller tidlös? Om innebörder över tid*. Redaktörer var Ann-Marie Laginder och Inger Landström. Boken publicerades 2005. Mimers tionde forskarkonferens 2003 genomfördes i samarbete med Arbetets museum. Även denna gång arrangerades konferensen med en tematisk del "Folkbildning i relation till arbete och arbetsliv" och en fri, öppen del. Hälften av de 12 forskningsbidragen knöt an till temat. Till denna konferens uppmanades deltagarna att ta med sig visningsexemplar av sina böcker vilket innebar att bokbordet etablerades som en uppskattad möjlighet att få och ge litteraturtips.

Konferensen år 2004 hade inget förutbestämt tema och 18 paper behandlades, vilket var fler än de senaste åren. Det kan tala för att konferenser utan tematisering lockar fler forskare att medverka. Men detta förhållande är inte entydigt. Konferensen 2005 hade temat "En mångkulturell folkbildning - klass, kön, etnicitet". Men i inbjudan underströks även denna gång att konferensen var öppen för bidrag fristående från temat. Deltagarantalet var högt, 57 personer och antalet forskningsbidrag med paper 16. Ett ökande intresse för att lägga fram forskningsidéer i friare form utan paper (kontakttorget) blev tydligt och omfattade sju inlägg. Inte minst har intresset växt hos doktorander att få diskutera sina tankar utan

krav på paper. I detta års konferens blev integreringen mellan inlägg med paper och friare inlägg tydligare i sessionerna. Tidsutrymmet för inlägg med text var 40 minuter och utan text 20 minuter. Denna uppläggning har sedan blivit normen för fördelningen av tid i konferenserna. Det unika detta år var, som tidigare framgått, att konferensens deltagare gjorde ett gemensamt uttalande riktat till statsrådet Lena Hallengren, om behovet av utökat stöd till Mimer och folkbildningsforskning.

I samband med Brunnsviks folkhögskolas 100-årsjubileum 2006 arrangerades Mimers forskarkonferens i samarbete med dem. Konferensen hade inget förutbestämt tema, 14 forskningsbidrag presenterades och diskuterades liksom fem friare inlägg. Lars Furuland medverkade med ett paper om *Folkbildningens och folkrörelsernas betydelse för arbetarlitteraturen i Sverige*. Det utvecklades sedan till en av Mimers småskrifter med samma rubrik. Skriften gavs ut 2007. Under konferensen delades en utvärderingsblankett ut med frågor om motiv för att delta, om konferensadministrationen, innehåll, upplägg och arbetsformer. Totalt besvarade 23 personer enkäten. Det allt överskuggande resultatet var att de som svarat var mycket nöjda med både konferensadministration och konferensernas genomförande. Huvuddelen (18 personer) var positiva till arbetsformen med samtalsledare i sessionerna istället för utsedda diskutanter/opponenter. För att ytterligare utveckla dialogen var ett förslag att författarna till paper skulle ombes att skriva ett par rader om sin bakgrund och forskningens sammanhang samt skriva ett par rader om läsart och de frågor de särskilt önskade få diskutera. Detta förslag har i varierande grad förverkligats i efterföljande konferenser. Ett annat förslag som framfördes var att de som ville medverka i friare form (Kontakttorget) skulle skriva ett abstract/PM (max en sida). Redan på nästföljande års konferens sjösattes den idén och har fungerat så sedan dess.

Till forskarkonferensen 2007 hade nio personer, seniora forskare, doktorander och folkbildare anmält intresse för att bidra med friare inlägg (abstract/PM). Därutöver behandlades 13 forskningsbidrag (paper). Ett av dem presenterades av Sigvart Tøsse med temat "Popular Adult Education. A world-wide mapping of conceptual meanings". Han blev uppmanad att utveckla texten till en småskrift i Mimers serie och 2009 kom den från trycket: *Folkbildning*

som universellt fenomen. Om betydelse och motsvarigheter i historiskt och internationellt perspektiv (översatt från norska till svenska av Lars Arvidson). Antalet paper och PM var lägre både år 2008 och 2009, åtta paper och fyra PM respektive 9 paper och tre PM. I Mimerrådet diskuterades huruvida det vikande intresset kunde förklaras av det ökade trycket på forskare att publicera sig internationellt samtidigt som tid och resurser för konferensdeltagande minskat. Det skulle kunna ha återverkningar på en nationell konferens som bygger på tvärdisciplinära möten. (Mimers verksamhetsberättelse 2008). Sett i backspeglarna har antalet paper varierat mellan 8 och 13 bidrag respektive 5-6 PM sedan 2008. Detta har inneburit att panelsamtal introducerats med inbjudna forskare och folkbildare kring olika teman. Det har sedan 2010 blivit en etablerad del av konferenserna

Under 2010 firade Mimer 20 år och jubileumskonferensen arrangerades i samarbete med Sigtuna folkhögskola. Konferensen lockade 61 deltagare, både forskare som forskat länge om folkbildning och unga doktorander som nyligen påbörjat forskning inom fältet, liksom folkbildningsveteraner och nyanställda folkbildare. Den första konferensdagen ägnades åt jubileet. För första gången hade en internationell huvudtalare inbjudits för att inleda konferensen. Jim Crowther, Edinburgh University talade kring temat "Popular Education – Engaging the Academy. Experiences from the International Popular Education Network". Lars Arvidson, Mimers första föreståndare och Ann-Marie Laginder, föreståndare sedan 1999 speglade gemensamt temat "20 år med Mimer och folkbildningsforskning". Dialogen mellan forskare och praktiskt verkssamma folkbildare fick också en framträdande plats under dagen. En av huvudfrågorna i Mimers verksamhetsinriktning 2009-2011 handlade om vad som händer i folkbildningens praktik och vilka konsekvenser det kan få för framtida forskning och Mimers roll och verksamhet (Mimers verksamhetsberättelse 2009). En panel arrangerades därför kring temat "Folkbildning idag och i framtiden – reflektioner kring forskningsbehov" bestående av Mats Bernerstedt, Sensus, Annika Nilsson, ABF, Per-Ola Jansson, Brunnsviks folkhögskola samt Eva Önneshjög, RIO. De gav korta inledningar och samtalet leddes av Henrik Nordvall. Därefter följde ett

samtal i grupper med både forskare och folkbildare som satts samman i förväg. Dagen avslutades med en konsert med musikgruppen Syster Fritz. Andra dagen byggde i traditionell ordning på presentationer och samtal kring pågående forskning i parallella sessioner. Tio paper och sex kortare inlägg (PM) behandlades. Mimerrådets ordförande Staffan Larsson stod för en avslutande reflektion.

Dialogen mellan forskare och folkbildare hör till konferensens grundpelare. På 2011 års konferens tydliggjordes det i en tematisk paneldiskussion kring "Forskning och folkbildning i korsbefrukning". Göran Lundström, chef för ABF Östergötland och ordförande för Bildningsförbundet i Östergötland samt Renée Frangeur, forskare med mångårig erfarenhet som folkhögskollärare introducerade samtalet genom varsin reflektion. Irma Carlsson, ledamot i Mimerrådet, ledde det efterföljande samtalet. Det nya i denna konferens var att fler folkhögskollärare som bedrev magisterstudier presenterade paper och PM kring sina arbeten. En annan tendens var att fler forskare jämfört med tidigare år valt att presentera sin forskning i kortare PM. Åtta forskningsbidrag presenterades med paper och lika många med PM. Ett nordiskt forskarnätverk inom NVL (Nordiskt Nätverk för Vuxnas Lärande) arrangerade ett möte före Mimerkonferensen. Syftet var att diskutera arbetet med jämförande översikter över folkbildning i respektive land. Flera nordiska kolleger deltog därmed även i Mimerkonferensen. Denna konferens liksom den första 1994 förlades på Valla folkhögskola och Staffan Larsson avslutade med att reflektera kring de 18 år som gått. Han blickade också bakåt på en lika lång tid som ledamot och ordförande för Mimerrådet och framåt mot det generationsskifte som förestod på ordförandeposten i samband med hans pensionering.

En av de punkter som stod på agendan i Mimerrådets diskussioner om verksamhetsinriktning för perioden 2012-2014 handlade om att främja forskning om det "nya" inom folkbildning (Mimers verksamhetsberättelse 2012). Det resulterade i att två folkbildare inbjöds för att belysa folkbildning i nya former på forskarkonferensen 2012. Nina Frid, utvecklingsledare för Bibliotek Huddinge talade kring temat "Slutet på boken är bara början: om läsarsamtal, bokcirklar och bibliotek". Christer Bergqvist, regionbibliotekarie i Kalmar län medverkade under temat "Folkbildningens nya kläder = digidel (digital delaktighet)". En milstolpe under konferensen

var att Mimers första internationella antologi presenterades: *Popular Education, Power and Democracy. Swedish Experiences and Contributions* med Ann-Marie Laginder, Henrik Nordvall och Jim Crowther som redaktörer. Andreas Fejes, nybliven professor i vuxenpedagogik och ny ordförande i Mimerrådet medverkade under temat "Framtiden för teori inom vuxenpedagogisk forskning". Ann-Marie Laginder avslutade konferensen med en reflektion. Hon kunde blicka bakåt på 14 (av Mimers 19 årliga forskarkonferenser). Både den första konferensen 1999 under hennes tid som föreståndare för Mimer och den sista 2012 genomfördes i samarbete med Bibliotekshögskolan i Borås.

Den 20:e av Mimers årliga forskarkonferenser genomfördes 2013 under ledning av Mimers nya föreståndare Henrik Nordvall i samarbete med Uppsala universitet. Som ett led i att sprida kännedom om konferensen och mobilisera folkbildningsforskare vid Uppsala universitet initierade Mimerrådets ledamöter Samuel Edquist och Kerstin Rydbeck ett återkommande Folkbildningsseminarium vid lärosätet under våren 2013. Under konferensen gavs en internationell utblick av professor Yukiko Sawano från University of Sacred Heart i Tokyo. Hon tog utgångspunkt i sitt kapitel i Mimers antologi *Popular Education, Power and Democracy* och redogjorde för hur skandinaviska bildningsidéer influerat det livslånga lärandet i Japan. Ett panelsamtal "Perspektiv på folkbildningsbegreppets innebörder" (20 år efter den första konferensens diskussioner om folkbildningsbegreppet) leddes av Mimerrådets vice ordförande Kerstin Rydbeck, där historikerna Samuel Edquist och Anne Berg, litteraturvetaren Annelie Bränström-Öhman och idéhistorikern Anders Burman ventilerade sina olika tolkningar av begreppet. Inläggen har bearbetats och publicerades 2015 i Mimers antologi *Perspektiv på folkbildning: Fyra forskares tankar om folkligt bildningsarbete* med Kerstin Rydbeck och Henrik Nordvall som redaktörer.

Mimers årliga forskarkonferens 2014 genomfördes i samarbete med Umeå universitet och uppmärksammade Umeå som kulturhuvudstad 2014. Två huvudtalare hade inbjudits. Professor emeritus Ronny Ambjörnsson talade kring temat "Den skötsamme arbetaren i retrospektiv" och professor Annelie Bränström-Öhmans inlägg handlade om "Staden som berättelse: genus, urban folkbildning och narrativa perspektiv i Umeå 2014". Ett samarbete med

Nordisk kulturpolitisk tidskrift innebar att konferensdeltagarna inbjöds att medverka i ett temanummer om folkbildning. "Kulturens politiska roll inom folkbildningen" var också temat i ett panelsamtal mellan Linda Berg, etnologi, Johan Söderberg, musikpedagogik, Ann-Marie Laginder, pedagogik, Per Sundgren, idéhistoria. Tobias Harding, kulturpolitik ledde samtalet. Nordisk kulturpolitisk tidskrift publicerade sitt temanummer om folkbildning i samarbete med Mimer 2015.

År 2015 genomfördes konferensen i samarbete med Center for Civil Society Studies vid Handelshögskolan i Stockholm och Runö folkhögskola. Konferensen uppmärksammade särskilt relationen mellan folkbildning, civilsamhälle och sociala rörelser. Huvudtalare var professor Michele Micheletti som talade om "Civilsamhället och ett hållbart medborgarskap". Ett forskarsamtal om folkbildningsforskning, civilsamhällesforskning och sociala rörelseforskning leddes av Jenny Jansson, statsvetare kring temat "Överlappande forskningsfält: röra eller styrka?" Medverkande forskare var Ann-Marie Laginder, pedagogik, Magnus Wennerhag, sociologi, Filip Wijkström, företagsekonomi. Ett panelsamtal med Reband Raza, Runö folkhögskola som samtalsledare handlade om relationen mellan praktik och forskning. Julia Grosse och Oscar Svensson, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Gerhard Holmgren, RIO samt Olof Sand, ABF medverkade i panelen. 13 paper och fem friare inlägg (PM) behandlades i parallella sessioner.

Forskarkonferensen har sammanfattningsvis utvecklats till Mimers centrala mötesplats för kontakter och samtal mellan forskare och mellan forskare och folkbildare. Men dess betydelse stannar inte vid möten och dialog på själva konferensen. Flera konferenser har, som visats ovan, resulterat i utgivning av antologier och småskrifter och därmed öppnat möjligheter för forskare att publicera sig. Senast skedde det genom samarbetet med Nordisk Kulturpolitisk Tidskrift. Under senare år har Föreningen för Folkbildningsforskning bevakning av konferensen inneburit att flera forskare inviterats att utveckla sina paper till artiklar i Föreningens årsbok om folkbildning. Konferenserna har också inneburit att pågående folkbildningsforskning blivit känd genom stor spridning av mer allmän information. Det övergripande innehållet i Mimers årliga

forskarkonferenser har genom åren presenterats kort i Mimers nyhetsbrev (Mimerbladet). Föreningen för folkbildningsforskning har under en rad av år refererat olika forskares inlägg i längre artiklar i medlemsskriften "Forskning om folkbildning". Journalister från Tidskriften Folkhögskolan har också deltagit på några av konferenserna och genom forskarintervjuer och artiklar spritt kunskap om den forskning som presenterats. Däremot har de paper som behandlats under konferenserna inte spritts utanför konferensen av Mimer. Motivet har varit att värna konferensens signum som arbetskonferens och respekten för att den forskning som presenteras befinner sig i olika stadier.

Forum för doktorander

Mimers årliga forskarkonferens har på olika sätt även utvecklats till ett forum för doktorander. Det har förstärkts av att en eller flera nyblivna doktorer fått en särskild inbjudan att presentera sin avhandling under konferenserna. Tjugo nydisputerade har sedan 1998 års konferens spritt information om innehåll och resultat i sina avhandlingar. Det har inneburit både en möjlighet att uppmärksamma nyblivna doktorer och en möjlighet för åhörarna att få del av den senaste forskningen.

I samband med forskarkonferensen 2014 stärktes doktoranderens roll inom Mimer ytterligare. Ett nordiskt doktorandsymposium arrangerades som förkonferens till forskarkonferensen. Symposiet omfattade två dagar. Det syftade till att uppmuntra kontakter och idéutbyte mellan doktorander/forskarstuderande i Norden, som i sina forskningsprojekt studerar folkbildning/folkeoplysning i vid bemärkelse oavsett disciplin. Symposiet tog avstamp i presentationer av deltagande doktoranders pågående forskning. Medverkande seniora forskare belyste frågor om akademiskt skrivande och akademisk publicering.

Symposiet/förkonferensen ska enligt planerna bli årligen återkommande och i anslutning till 2015 års konferens genomfördes "Nordic Doctoral Student Symposium for Research on Popular Education" för andra gången. Symposiet omfattade två dagar och hölls på engelska. Sju doktorander från Sverige, Norge, Finland

och Japan fick möjlighet att presentera och diskutera sina avhandlingsprojekt. Folkhögskolan i internationell och nationell belysning gavs i två föreläsningar av Henrik Nordvall, Mimer och Ingela Zetterberg, SFHL. Under symposiet behandlades också likheter och skillnader mellan folkhögskolor i de olika nordiska länderna och fortsatta samarbetsmöjligheter inom doktorandnätverket.

Seminarier - en viktig del i Mimers verksamhet

Under Mimers första år introducerades miniseminarier med ett begränsat deltagarantal kring 15 personer. Till seminarierna inbjöds forskare, forskarstuderande och praktiker. Miniseminierna fick karaktären av arbetsseminarier och behandlade vanligtvis ett avhandlingsmanus i slutfasen. Seminarierna omfattade två halvdagar med social samvaro och övernattnig. Tanken var att skapa utrymme för avspända samtal och öka möjligheterna för framtida samarbete. Sju sådana arbetsseminarier arrangerades under 1990-1994 på olika universitet och folkhögskolor (Arvidson, 1994). Mimerrådet konstaterar att seminarierna utgjort "något av en ryggrad i verksamheten" (Verksamhetsberättelse 1992/93). Som framgått tidigare har Mimers årliga forskarkonferens över tid övertagit rollen som "ryggrad" eller centrum i verksamheten. Erbjudande om kortare halvdagsseminarier kring enskilda avhandlingsmanus finns fortfarande kvar och flera seminarier har också genomförts under åren. Men doktoranderna har i allt större utsträckning sökt sig till Mimers årliga forskarkonferens som arena för att få feedback på sina manus i olika stadier.

Mimers övriga seminarier och seminarier i samverkan med andra aktörer har emellertid behållit sin betydelse för mångfalden av möten och för behandling av centrala teman inom folkbildningsforskningen. Det skulle föra för långt att täcka in varje enskilt seminarium och samarbete i denna text. Däremot är ambitionen att åskådliggöra bredden av både teman och samarbetspartners. Exempel på mer omfattande seminarieserier eller konferenser ges en något mer ingående presentation.

Under 1992 genomfördes sex seminarier i samarbete med Östergötlands Bildningsförbund. De behandlade teman kring målstyrning, utvärdering av folkbildning och kultur. Flera kortare seminarier under perioden 1990-1994 ingick i en stående seminariereserie kring folkbildningsforskning och bibliotek i samarbete med Institutionen för pedagogik och psykologi (IPP). Större regionala seminarier och mindre forskarseminarier har återkommande arrangerats i samverkan mellan Mimer och Avdelningen för studier av vuxenutbildning, Folkbildning och Högre utbildning (VUFo) vid Institutionen för beteendevetenskap (IBV), Linköpings universitet.² Mimers lektorer och doktorander har kontinuerligt medverkat i Folkhögskolläroterutbildningen vid Linköpings universitet med information om folkbildningsforskning och Mimers verksamhet.

En seminariereserie under beteckningen *Folkbildarforum* initierades under verksamhetsåret 1992/93 i samverkan med Föreningen för folkbildningsforskning, Stockholms länsbildningsförbund och Pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet. Månadsvisa seminarier planerades. Teman under 1994/95 var bland annat "Bildning och livsrum", "Den förtvivlade humanisten", "Var mor rarare förr?" samt "Kvinnorna och kulturen". Under verksamhetsåret 1995/96 beslutade Mimerrådet att "upphöra med den här sortens lokala verksamhet" och avslutade engagemanget i *Folkbildarforum*. (Verksamhetsberättelse MIMER 950701-961231).

Demokratibegreppet och dess betydelse för folkbildningen var temat för ett tvådagarsseminarium i samarbete med Nordens folkliga akademi 1995. Även 1997 arrangerades ett demokratiseminarium på Nordens folkliga akademi "Demokratin, lokalsamhället och det aktiva medborgarskapet - historia, karaktär och framtid".

Ett projektsamarbete med Amatörkulturens samrådsgrupp och Folkbildningsförbundet kring projektet "Vi skapande människor" inleddes 1995. Påföljande år hölls en tvådagarskonferens på Arbetsmuseet i Norrköping med syfte att inventera forskning och kunskap om amatörkultur. Konferensen ledde fram till skriften *Vi skapande människor. Tankar om amatörkultur- betydelse, utövande, villkor* med Lars Farago och Nils-Åke Sjösten som redaktörer.

² Både avdelningen och institutionen har bytt namn genom åren, de aktuella benämningarna 2015 är Avdelningen för pedagogik och vuxnas lärande (PedVux), Institutionen för beteendevetenskap och lärande (IBL).

Den 19-20 oktober 1995 arrangerade Mimer en forskarkonferens i samverkan med Institutionen för musikvetenskap vid Uppsala universitet. Temat var "Musik och folkbildning". Konferensen resulterade i Mimers andra antologi *Musiken, folket och bildningen – glimtar ur folkbildningens historia*. Den gavs ut 1997 med Eva Öhrström som redaktör.

1997 introducerades begreppet "Umeå-seminarier" som ett försök att närma den akademiska forskningen och folkbildningens verklighet till varandra. Det första endagsseminariet gick av stapeln i maj 1997 i Umeå kring temat "Folkbildningsvärden?" och arrangerades av Vuxenutbildarcentrum vid Linköpings universitet och Mimer.

En tvådagars idékonferens om folkbildning, folkrörelser och sociala rörelser arrangerades 1998 i samarbete med Örebro folkhögskola, Högskolan i Örebro samt SISU i Örebro län. Ett annat exempel på en tvådagars samverkanskonferens är Rikskonferensen om folkhögskolan 1998, "Vägval. Vilken kunskap lyfter" i samarbete med Vuxenutbildarcentrum vid Linköpings universitet och Marieborgs folkhögskola.

Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek var samverkanspart i ett seminarium i Stockholm 1999 där Karin Nordberg presenterade sin avhandling "Folkhemmets röst – Radion som folkbildare 1925-1950". Ett tematiskt forskningsseminarium om det mångkulturella samhället, mångkulturalitet och kulturmöten i folkbildningen arrangerades år 2000 i samarbete med Södertörns högskola i Stockholm.

För att väcka intresse för Mimers respektive Folkbildningsrådets FoU-verksamhet samt få kunskap om pågående forskning med relevans för folkbildningsfältet arrangerade Mimer och Folkbildningsrådet seminarier under våren 2000 på Örebro universitet och Mälardalens högskola.

Tollare folkhögskola tog under 2001 initiativ till en arbetsgrupp kring firandet av studiecirkelns 100-årsjubileum 2002. Arbets- och arrangörgruppen bestod av företrädare för Tollare folkhögskola, IOGT-NTO/NBV, Föreningen för folkbildningsforskning, Stockholms Arbetareinstitutsförening samt Mimer. Under hösten 2002 genomfördes seminarieserien *Studiecirkeln 100 år Långe leve bildningsrevolutionen!* med tre heldagsseminarier på Tollare folkhög-

kola. Varje seminariedag samlade ungefär 50 deltagare. Eva Önnestjö, rektor på Tollare folkhögskola ledde seminarierna och vid varje tillfälle medverkade skolans elever med olika musik- och kulturinslag. Den första seminariedagen den 7 oktober 2002 var temat "Bildningsrevolutionen! Hur gick den till?" Medverkande föreläsare var Lars Arvidson, Lars Furuland och Stewe Claesson. Den 7 november medverkade Ann-Marie Laginder, Karl-Petter Thorwaldsson och Gösta Vestlund (som ersatte Eva Moberg som fick akut förhinder). Temat var denna gång "Växthus, andningshål och motkraft! Folkbildning som rörelse i tiden". Den sista seminariedagen den 7 december behandlades temat "Läng leve samhällsengagemanget! Nya grupper, nya arenor, nya former" under medverkan av Håkan Thörn, Henrik Nordvall och Göran Greider.

Ett tvådagarsseminarium "I gränslandet mellan forskning, utvärdering och praktik" planerades och genomfördes 2004 i samverkan mellan Folkbildningsrådet, Mimer, Föreningen för folkbildningsforskning och Tollare folkhögskola. I seminariet deltog drygt 40 forskare och folkbildare som fått särskild inbjudan.³

I augusti 2005 arrangerades ett stort möte som samlade ett hundratal deltagare om *Bildning och lärande* på Örebro universitet. Huvudarrangörer var SISU Idrottsutbildarna i Örebro och Örebro universitet. Mimer, Föreningen för folkbildningsforskning, Örebro kommun, Örebro länsbildningsförbund, samt flera folkhögskolor och studieförbund i Örebro län var medarrangörer. Medverkande föreläsare var Gert Biesta, University of Exeter, England, Maria Marquard-Busk, Silkeborg Seminarium, Danmark samt Erik Amnå Örebro och Göteborgs universitet.

Ett tvådagarsseminarium med temat *Arbetarhögskola i en ny tid* arrangerades i december 2007 av Brunnsviks folkhögskola i samarbete med Mimer, ABF och Larena. Syftet var att uppmärksamma hundraårsjubileet av Richard Sändlers förslag (1907) att inrätta en arbetarrörelsens egen högskola. Under seminariet belystes olika

³ Seminariet dokumenterades av Kerstin Mustel och Björn Höjjer, Föreningen för folkbildningsforskning, och finns att ladda ner på föreningens hemsida <http://webb.folkbildning.net/fb-forskning/> under Seminarie-dokument.

aspekter av relationen mellan forskning, högre utbildning, folkbildning och folkrörelser med fokus på samtidens villkor. Seminariet samlade 25 deltagare.

Den 12 september 2013 genomfördes för första gången *Folkbildningens forskningsdag* i samarbete mellan Föreningen för folkbildningsforskning, Mimer och Studieförbundet. Dagen var förlagd till Stockholm och samlade ett 80-tal deltagare. Aktuell forskning och utvärderingsprojekt presenterades. I en panel, med representanter för Mimer, Vetenskap och Allmänhet, Studieförbundet Vuxenskolan, Ideell Arena och Folkbildningsrådet, diskuterades möjligheten att skapa dialog mellan forskning och praktik. Folkbildningens forskningsdag har blivit ett årligen återkommande arrangemang som vuxit i omfattning och deltagarantal. Forskningsdagen samlade 130 deltagare 2015 kring temat "Vem äger din kunskap? – om folkbildning, vetenskap och praktiskt kunnande" och byggde både på panelsamtal, inlägg i plenum och parallella sessioner.

Under rubriken Internationalisering presenteras flera seminarier med nordisk och internationell inriktning och konferenser där Mimer varit medarrangör.

Riksrekryterande forskarutbildningskurser

Doktorander som forskar om folkbildning finns på olika lärosäten och har sin tillhörighet i olika discipliner. I en del fall är de dessutom rätt ensamma om folkbildningsintresset i sin forskningsmiljö. Därför väcktes idén att ge en tvärvetenskaplig forskarutbildningskurs. Ett samarbete med forskarutbildningen vid Institutionen för pedagogik och psykologi (IPP), Linköpings universitet öppnade möjligheten för Mimer att genomföra den första riksrekryterande forskarutbildningskursen med start i oktober 1999. Temat var *Folkbildning och samhälle i omvandling – samhällsteoretiska perspektiv*, 5 p (7,5 hp). Det övergripande syftet var att deltagarna skulle förvärva en fördjupad insikt om olika sätt att tolka folkbildningens roll i det samtida samhället, ur ett historiskt och ett framtidsperspektiv. Folkbildning som samhällsfenomen stod i fokus och förutsättningarna för folkbildning analyserades med utgångspunkt från föl-

jande övergripande frågeställningar: Vilka filosofiska och samhällsliga förutsättningar föreligger för folkbildning? Hur ser relationen ut mellan samhälle, kultur och natur? Vilka är folkbildningens sociologiska villkor i det moderna samhället? I vilken relation står idéer till organisation och institution? Vilka konsekvenser kan existerande framtidsbilders uttalade och outtalade innehåll ha för problemformulering och synen på folkbildningens roll för individ och samhälle?

Målgruppen var i första hand doktorander, men i mån av plats inbjöds även praktiskt verksamma folkbildare som var behöriga för forskarstudier. Tanken var att på så vis skapa kontinuerliga möten mellan doktorander och forskningsintresserade folkbildare där de tillsammans fick möjlighet att fördjupa sig i kursens tema. 24 personer ansökte till kursen och 20 av dem kunde beredas plats. I samband med kursstart lämnade tre personer återbud vilket betydde att 17 personer påbörjade kursen. I bilaga 4 finns en deltagarförteckning. Åtta av deltagarna var doktorander, en universitetsadjunkt och åtta var folkbildare, varav sex var folkhögskollärare och två hade studieförbundsbakgrund. Tretton av deltagarna författade ett examinerande paper.

Kursen pågick från oktober 1999 till maj 2000, med fyra gemensamma träffar om två dagar. Ann-Marie Laginder, Bernt Gustavsson och Kjell Gustavsson var kursansvariga. Dessutom medverkade Ove Korsgaard, Forskningscentrum för vuxenutbildning, Köpenhamn som gästföreläsare. Hans föreläsningar utifrån sina böcker "Kundskapskabløbet. Uddannelse i videnssamfundet" och "Kampen om lyset. Dansk voksenoplysning gennem 500 år" genomfördes som en öppen seminariedag på Linköpings universitet.

Möjligheten att träffa andra med intresse för folkbildning och att träffas över disciplinränserna, inspirationen hos både lärare och deltagare, "den öppna och 'glada' stämningen som öppnade för inlägg och aktivt deltagande" framhölls i kursvärderingen. Även längden på kursträffarna (lunch-lunch) lyftes fram som viktigt liksom att kursen var väl organiserad. Bra val av litteratur men kanske "lite för mycket".

Hösten 2006 arrangerades ytterligare en riksrekryterande forskarutbildningskurs. Denna gång med temat *Forskning om folkbildning*, 5 p (7,5 hp). Även denna kurs möjliggjordes genom samarbete

med Institutionen för beteendevetenskap (IBV) vid Linköpings universitet. Kursen som helhet syftade till att spegla variationen inom det vetenskapliga samtalet om folkbildning. Å ena sidan handlade det om folkbildning som begrepp och fenomen i både nationell och internationell belysning. Å andra sidan behandlades folkbildning som fenomen och begrepp med utgångspunkt från olika forskningstraditioner. Målgruppen var doktorander antagna till forskarutbildning i ämnen där folkbildning kan utgöra ett studieobjekt. För att skapa bredd och dynamik i gruppen förväntades deltagarna ha olika disciplinär eller tvärvetenskaplig bakgrund. De förväntades också ha skilda kunskapsintressen med fokus på studieförbund, folkhögskola, bibliotek, folkrörelser eller folkbildning som allmänbegrepp. 12 personer sökte till kursen och nio personer genomförde den. I bilaga 5 finns en deltagarförteckning. Doktoranderna hade olika disciplinär bakgrund såsom pedagogik, biblioteks- och informationsvetenskap, statsvetenskap, historia, företagsekonomi, naturvetenskap och musikpedagogik. Kursen examinerades genom en individuell essä.

Kursen pågick från september 2006 till februari 2007, med fyra gemensamma träffar om två dagar (lunch-lunch). Ann-Marie Laginder och Staffan Larsson var kursansvariga. Dessutom medverkade två gästföreläsare. Lars Arvidson föreläste kring temat "Folkbildningsbegreppet i historisk belysning". Marianne Horsdal, lektor vid Institutet för pedagogik och religionsstudier, Syddansk Universitet, föreläste kring temat "Medborgerskab og biografisk læring". Dessutom arrangerades ett öppet seminarium där hon talade om "Livsfortællinger og narrativ metode".

I kursutvärderingen framhölls mångfalden av perspektiv, dels i litteratur, dels genom deltagarna och föreläsarna, som särskilt värdefullt. "Framför allt respekten för andra synsätt och projekt deltagarna emellan skapade en positiv atmosfär och ett bra diskussionsklimat." Vidare kommenterades att lärarna "har på ett utmärkt sätt hållit samman diskussionerna samt kommit med bra synpunkter." Den pedagogiska uppläggnings kommenterades särskilt, till exempel att det var bra att "gå laget runt" så att alla fick möjlighet att komma till tals, "och kanske tvingas om man är en tystlåten person".

Kommunikation och spridning av forskningsresultat

I Mimers uppdrag ingår att skapa och upprätthålla ett nätverk och därmed främja en dialog mellan forskare och mellan forskare och folkbildare. Därmed blir det av avgörande vikt att finna former för att sprida information om pågående forskning och att väcka intresse för den samt att inspirera till ny forskning. Mimerbladet, utgivningen av olika skrifter, hemsidan och på senare tid Facebook är viktiga delar i strategin för att uppnå en bred spridning. Kommunikation via e-post (Mimernet) och sociala medier är också centrala för kommunikationen inom nätverket.

Mimerbladet

En viktig länk i nätverket blev redan från start Mimerbladet. Den ursprungliga tanken med detta firsidiga kontakt- och informationsblad var i första hand att ge återkoppling till deltagare i olika former av samlingar i Mimers regi (Arvidson, 1994). Men Mimerbladet utvecklades snabbt till ett brett och informativt nyhetsblad där en eller flera doktorsavhandlingar inom folkbildningsområdet presenterats i nästan varje nummer. Anmälan av en doktorsavhandling har oftast varit skriven av en forskare inom nätverket eller av någon av redaktörerna. Redaktörer för Mimerbladet har varit Mimers lektorer och doktorander. Även annan aktuell litteratur har presenterats i kortare notiser och nya publikationer har förtecknats i varje nummer. Bladet har också enligt det ursprungliga syftet innehållit notiser om Mimers arrangemang men också om andra aktörers verksamhet. Information om olika seminarier och konferenser har getts i ett kalendarium. Det första Mimerbladet gavs ut i februari 1991. Under de inledande åren producerades tre nummer per år men sedan har det getts ut med ett nummer på hösten och ett på våren. Totalt har 53 Mimerblad publicerats under perioden 1991-2015. Några nummer har omfattat åtta sidor men det vanligaste formatet har varit fyra sidor. Mimer trycks i stor upplaga (under senare åren har upplagan minskats från 5000 ex till 3000 ex).

Bladet sprids till drygt 1000 adressater, dels till enskilda forskare och folkbildare, dels till universitetsinstitutioner, studieförbund, folkhögskolor med flera centrala aktörer inom folkbildningsfältet. Sedan hösten 2001 publiceras Mimerbladet även som pdf-fil på Mimers hemsida. Diskussioner har förts återkommande om att helt digitalisera Mimerbladet men hittills har betydelsen av att "synliggöra" Mimer genom spridningen av det tryckta bladet övervägt. Det korta formatet, den breda spridningen och ambitionen att tillgängliggöra forskningsresultat på ett begripligt språk har bidragit till den stora uppskattning som Mimerbladet mött genom åren.

Utgivning av skrifter

I samarbete med Skapande Vetande, ett förlag som hade sin bas på Linköpings universitet, har Mimer gett ut både småskrifter och antologier. De två första småskrifterna författades av Lars Arvidsson, *Cirklar i rörelse* (1996) samt *Mellan rörelse och universitet – folkbildning enligt socialdemokraten Oscar Olsson och liberalen Carl Cederblad* (2004). Småskrifterna riktade sig till folkbildare och syftade till att göra folkbildningsforskningen mer tillgänglig men också bidra till debatt och reflektion. Den tredje småskriften initierades av Joacim Hansson och hade temat *Det lokala folkbiblioteket – förändringar under hundra år*. Därutöver har ytterligare tre småskrifter getts ut, två av dem har initierats inom ramen för Mimers årliga forskarkonferens och omnämnts tidigare i texten. Den tredje om Svensk folkbildningsbibliografi tillkom inom ramen för ett projekt i samverkan med Linköpings universitetsbibliotek. Projektet kommer att presenteras senare i texten.

Fyra antologier har getts ut i samarbete med Skapande Vetande. Syftet med antologierna har varit att väcka intresse för forskning inom angelägna teman, för att dels inspirera fler forskare att ta sig an området, dels stimulera till en fördjupad och breddad debatt bland folkbildare. Två av antologierna behandlar folkbildning som begrepp och fenomen och båda har initierats inom den årliga forskarkonferensen, liksom den tredje med fokus på folkbildning och genus. Även antologin om musik och folkbildning har sin upprinnelse i en forskarkonferens. Mimers femte antologi är utgiven

på ett internationellt förlag och behandlas under rubriken Internationalisering. Den sjätte och senaste antologin (2015) behandlar också olika perspektiv på folkbildning. Den har getts ut i samarbete med Linköping University Electronic Press. Utöver egna skrifter har flera publikationer getts ut i samverkan med andra aktörer. I bilaga 6 förtecknas samtliga utgivna skrifter. Flera av Mimers skrifter har publicerats online i samarbete med Linköping University Electronic Press. I förteckningen finns länkar för nedladdning.

Hemsida och sociala medier

Mimers första hemsida introducerades 1998. Den omarbetades 2001 både vad gäller innehåll och layout i samarbete med en av Linköpings universitets webbredaktörer. Den nya hemsidan innebar också att anmälningar till Mimers årliga forskarkonferens kunde göras via nätet. Hemsidan omarbetades även 2009 eftersom Linköpings universitet bytt till ett nytt program. Delar av hemsidan publicerades på engelska under 2012.

Under 2013 etablerade Mimer dessutom hemsidor på Facebook och på Academia.edu (som är en inomakademisk social nätplattform). I slutet av året hade Mimer ett 70-tal följare (som "gillar" Mimer) på Facebook och 26 följande forskare på Academia.edu (från Sverige, Polen, Frankrike och USA). Vid slutet av 2015 hade Mimer 152 följare på Facebook samt 46 följande forskare på Academia.edu (nu även från Kanada, Kambodja och Pakistan).

Mimernet

För att kunna hålla en mer personlig och ömsesidig kontakt i Mimers nätverk introducerades Mimernet under sommaren 1999. Med utgångspunkt från Mimers adresslista och personliga kontakter arbetades en lista fram med e-postadresser. Responser blev positiv och i december samma år etablerades Mimernet med en egen e-postadress. Mimernet har utvecklats till ett viktigt instrument för kontinuerlig kontakt inom nätverket. Listan omfattar cirka 300 adresser och uppdateras kontinuerligt.

Att överblicka ett forskningsfält

I instruktionen till Mimerrådet vid bildandet var en viktig uppgift att "presentera en helhetsbild" av forskningsområdet inför forskarsamhället (Bilaga 3, Arvidson, 1994). I samband med utredningen publicerades rapporten *Folkbildning som forskningsområde. Avgränsningar och forskningsbehov* (Arvidson, 1987). Rapporten innehåller också en selektiv litteraturoversikt över tidigare forskning. I den följande texten belyses hur olika försök därefter har gjorts för att överblicka forskningsfältet. Ett forskningsfält som med tiden blivit alltmer mångfacetterat och svåröverblickbart.

Forskarkatalog

Under Mimers första år bestämde man sig för att kontinuerligt kartlägga folkbildningsforskningen på universitet och högskolor. Den första forskarkatalogen publicerades 1991 och innehöll ett 40-tal projekt. Efter en förnyad inventering utkom en andra forskarkatalog 1992 som innehöll ett 50-tal projekt och därutöver uppgifter om föreläsare. Förteckningarna gjorde inte anspråk på att vara totalredovisningar, men visade att pedagogikämnet dominerade (13 projekt) följt av Litteraturvetenskap (9) och Etnologi (8). Ett 25-tal doktorander var verksamma i projekten (Arvidson, 1994). De två första forskarkatalogerna sammanfattades på engelska och publicerades i stencilform. Den tredje volymen av forskarkatalogen gavs ut 1994. I inledningen framhölls svårigheten att klart avgränsa forskningsområdet. Uppgifter om föreläsare utgick eftersom underlaget bedömdes vara för ensidigt (Forskning om folkbildning, 1994). Ett nytt försök att inventera folkbildningsforskningen genom en enkät gjordes i början av 1998. Det resulterade emellertid inte i någon ny forskarkatalog.

Kunskapsöversikt över folkbildningsforskning 1980 och framåt

Under 1996/97 tog Folkbildningsrådet i samarbete med Mimer initiativ till en mer genomgripande översikt av folkbildningsforskningen från 1980 och framåt. Gunnar Sundgren, föreståndare för Mimer, fick uppdraget och redovisar arbetet i två rapporter. I en kunskapsöversikt speglades folkbildningsforskningens framväxt, nuläge och framtid på ett övergripande och principiellt plan. (Sundgren, 1998, del 1). Sundgren lyfte fram att det inte fanns något enkelt sätt att söka forskningsrelevant folkbildningslitteratur, vilket förstärktes av avsaknaden av en enhetlig och gemensam tolkning av folkbildningsbegreppet. Den andra rapporten var en kommenterad bibliografi som huvudsakligen utgick från svensk folkbildningsforskning från 1980 och framåt (Sundgren, 1998, del 2). Bibliografin publicerades också på Mimers hemsida.

Mimerbas

Under 2001 återupptogs idén om att försöka överblicka pågående folkbildningsforskning. Informationen skulle göras tillgänglig elektroniskt för att öka kunskapsspridningen. En databas utarbetades (Mimerbas) som kopplades till Mimers hemsida.⁴ Det övergripande syftet var dels att underlätta kontakter forskare emellan, dels att underlätta folkbildares kontakter med forskare. Mimerbas introducerades i oktober 2001 och vände sig till seniora forskare vars forskningsinriktning handlade om folkbildning, men också till doktorander och studenter på magisternivå. Den byggde på att forskarna själva anmälde sitt intresse av att vara med via ett formulär på nätet. Basen innehöll forskarens kontaktuppgifter och e-postlänk, information om forskningsinriktning, avhandlingsarbete

⁴ Webbredaktören vid Linköpings universitet Patrick Moreau-Raquin hade en avgörande betydelse för omarbetningen av Mimers hemsida och som samarbetspart kring Mimerbas. För den tekniska utvecklingen av databasen engagerades Anders-Petter Mannerfelt. Martin Lundberg projektanställdes under hösten 2001 för att på olika sätt väcka intresse hos forskarna att mata in sina uppgifter, så att basen snabbt skulle få en sådan omfattning att den blev användbar.

eller annan pågående forskning, samt länkar till forskarens hemsida (om sådana fanns) för att få mer information om forskningen och forskarens publikationer. Varje forskare kryssade också i tillämpliga nyckelord i en fördefinierad lista. Databasen öppnade möjligheter att söka information om en viss forskare, vilka som forskade om folkbildning vid ett visst lärosäte, vilka som forskade om folkbildning inom en viss disciplin eller med en viss inriktning. På sökformuläret fanns möjlighet att skriva egna sökord, där fanns också ett antal fördefinierade sökord/nyckelord. Databasens kvalitet och användbarhet var således beroende av forskarnas intresse av att vara med. Den byggde också på att de själva höll sina uppgifter uppdaterade genom att sända ett mail till Mimers föreståndare. Mimerbas innebar att nya kontakter skapades med forskare som spontant anmälde sig till databasen men som tidigare inte varit aktiva inom Mimers nätverk. Under 2006 påbörjades en diskussion om basens tekniska uppdatering och drift. Då innehöll basen ett 70-tal forskare och statistiken visade att mellan januari och september 2006 hade söksidan besökts 890 gånger och var den mest besökta på hemsidan. Men mot bakgrund av dels databasens växande tekniska driftsproblem, dels att den förlorat i aktualitet genom senare års utveckling av flera nationella söktjänster för svensk forskning (t.ex. DiVa-portalen och SwePub) beslutade Mimerrådet i november 2009 att avveckla Mimerbas.

Vad säger doktorsavhandlingar om forskningsinriktningen?

Ett sätt att få en bild av den forskning som bedrivits över tid om folkbildning är att ta utgångspunkt i de doktorsavhandlingar som publicerats. I samband med ett seminarium arrangerat av Föreningen för folkbildningsforskning 2006 kring temat "Folkbildningsforskning – vita fläckar och viktiga problemfält"⁵ gjordes en första sammanställning av de doktorsavhandlingar som presenterats genom signerade anmälningar i Mimerbladet (1991-2005). Det

⁵ Seminariets tema knöt an till en skrift med samma rubrik publicerad av Föreningen för folkbildningsforskning.

visade sig då att avhandlingar i pedagogik dominerade (19 av 42 avhandlingar), folkbildningshistoria behandlades i 22 avhandlingar (Laginder, arbetspapper 2006). Det hittillsvarande och framtida forskningslandskapet presenterades också på Vetenskapsrådets och Folkbildningsrådets seminarium i juni 2010, som tidigare nämnts. Den uppdaterade överblicken av avhandlingarna visade att antalet anmälda avhandlingar var 74 och att ämnet pedagogik fortfarande dominerade med 30 avhandlingar (Laginder, konferensunderlag 2010). Det pågår ett arbete med en mer genomarbetad bibliografisk analys av samtliga avhandlingar som presenterats eller förtecknats i Mimerbladet 1991-2014. Ett första paper presenterades på en nordisk konferens 2014 och i något omarbetad form på Mimers forskarkonferens 2015 (Österborg Wiklund, Arbouz, Nordvall & Laginder, 2014 och 2015). En mer omfattande publikation är under utarbetande av Sofia Österborg Wiklund och Daphne Arbouz.

De olika försöken att överblicka folkbildningsforskningen visar att fältet är mångfacetterat och har expanderat kraftigt. Det blir tydligt i Anna Lundins doktorsavhandling (2008) som behandlar folkbildningsforskning som fält och är en analys av fältets framväxt och konsolidering. Avhandlingens empiri bygger på material från Mimer, Föreningen för folkbildningsforskning och statliga utvärderingar av folkbildningen samt doktorsavhandlingar som av olika aktörer bedömts som folkbildningsforskning.

Samverkan kring dokumentation av folkbildningshistoria

Folkbildningshistoria har varit en viktig del i folkbildningsforskningen. En förutsättning för den är att så många källor som möjligt bevaras, både personliga folkbildarminnen, skrifter och handlingar som speglar folkbildningens vardag och samhällseliga betydelse i svunnen tid. Mimer har i olika sammanhang samverkat med andra aktörer kring dokumentationen av folkbildningshistoria. För det första presenteras samarbetet med Linköpings universitetsbibliotek kring Svensk folkbildningsbibliografi, för det andra belyses projektet Folkbildarminnen som genomfördes i samarbete med Föreningen för folkbildningsforskning. Avslutningsvis behandlas samarbetet med Nämnden för Carl Cederblads fond för att göra Carl Cederblads arkiv mer känt.

Svensk folkbildningsbibliografi (1850-1950) fullföljs

Intresset av att undersöka och systematiskt dokumentera folkbildningens vardagsarbete och historia väcktes av ledande folkbildare såsom Sigfrid Leander på 1950-talet. Resultatet skulle överlämnas till forskare. Samarbetet skulle enligt Leander göra "vetenskapen mer folkbildad och folkbildningen mer vetenskaplig".⁶ Den konkreta idén om en svensk folkbildningsbibliografi väcktes av Leander i en skrift i samband med Stockholms Arbetareinstituts hundraårsjubileum. När han arbetade med jubileumsskriften träffade han Åke K.G. Lundqvist, vilket så småningom ledde till att Lundquist blev ombedd att ta sig an arbetet med en sådan bibliografi. Historikern kring idéns förverkligande och folkbildningsbibliografins väg till att bli en ämnesdatabas inom Libris belyses av Laginder (2007).

⁶ Sigfrid Leander (1893-1981) föreståndare och senare sekreterare i Stockholms Arbetareinstitutsförening (1951-1980) är en av de eldsjälarna som både i sitt omfattande författarskap och i sin forskning brann för att förbättra det folkbildningshistoriska läget. Citatet är hämtat från en handledning inom ramen för ett projekt kring folkbildningsminnen på 1960-talet. Se vidare Laginder (2007, s 11).

Svensk folkbildningsbibliografi (1850-1950) bygger på ett unikt material insamlat av Åke K. G. Lundquist, som under många år på handskrivna kort nedtecknat referenser till monografier, tidskriftsartiklar, bidrag i antologier osv om folkbildning. Statens Psykologisk-pedagogiska bibliotek och därefter Stockholms universitetsbibliotek hade haft ansvaret för bibliografin. Men arbetet lades på is 1999. Hösten 2004 tog Mimer i samråd med Föreningen för folkbildningsforskning initiativ till att uppvakta Linköpings universitetsbibliotek (LiUB) om att fullfölja arbetet med bibliografin. Vid denna tidpunkt var strax över 12 000 av 17 000 referenser registrerade i Libris, men ytterligare referenser producerades kontinuerligt av Åke K.G. Lundquist. LiUB ställde sig positiva under förutsättning att finansieringen kunde lösas. En projektgrupp bildades med företrädare för biblioteket och Mimers föreståndare. Ansökningar om externa medel söktes från Stockholms Arbetareinstitutsförening och olika fonder. De bidrag som beviljades innebar att arbetet med Svensk folkbildningsbibliografi kunde fullföljas och Linköpings universitetsbibliotek har sedan 2005 ansvaret för bibliografin. Efter det inledande arbetet finansieras inmatningen i databasen inom bibliotekets egen budget. I mars 2015 fanns 25 578 poster inlagda i Libris deldatabas Svensk folkbildningsbibliografi. Den har således blivit en guldgruva för forskare och folkbildare som söker folkbildningens historia.

Bibliografins egen historia var så intressant att samarbetet mellan Mimer och LiUB dessutom resulterat i en småskrift *Sökvägar till folkbildningens historia. Svensk folkbildningsbibliografi (1850-1950)* med Ann-Marie Laginder och Helena Wedborn som redaktörer. I skriften finns som nämnts en historik, dessutom innehåller den ett porträtt av Åke K.G. Lundquist, en beskrivning av arbetet att överföra Lundquists handskrivna kort till databasen samt en översiktlig presentation av bibliografins innehåll och tips om sökvägar. I samband med skriftens publicering 2007 arrangerades ett seminarium i Linköping. Syftet med seminariet var att väcka intresse för folkbildningens historia och inspirera forskare och folkbildare att använda databasen. Arrangörer var Mimer och Linköpings universitetsbibliotek i samverkan med Stockholms Arbetareinstitutsförening, Föreningen för folkbildningsforskning och Nämnden för

Carl Cederblads fond. Seminariet samlade 32 forskare och folkbildare från hela landet. Ann-Marie Laginder ledde seminariet och småskriftens övriga författare Helena Wedborn, Marie-Louise Axelsson och Steingrímur Jónsson medverkade i presentationen av skriftens olika kapitel. Jan-Sture Karlsson, Stockholms Arbetareinstitutsförening öppnade seminariet, Lars Arvidson och Karin Nordberg föreläste med utgångspunkt från sin folkbildningshistoriska forskning och Mimerrådets ordförande Staffan Larsson stod för en avslutande reflektion.

Folkbildarminnen – att dokumentera perioden 1930-1970

Projektet Folkbildarminnen initierades 1996 av Föreningen för folkbildningsforskning i samverkan med Mimer. Projektet syftade till att så utförligt som möjligt dokumentera folkbildningsverksamheten under det moderna samhällets framväxt perioden 1930-1970. Tanken var att dokumentationen senare skulle kunna användas i olika forsknings sammanhang. Projektets bakgrund, syfte och metod presenteras i "Årsbok om folkbildning 2003" i en artikel av Tore Johansson och Gunnar Sundgren (2004).

En ledningsgrupp bildades för projektet bestående av representanter för Föreningen för folkbildningsforskning och Mimer. Samverkan med länsbildningsförbunden i Östergötland, Bohus-Älvsborg och Västerbotten etablerades och tanken var att starta studiecirklar. Som stöd för insamlingen av minnen utarbetades en metodhandledning (1997). En rådgivande grupp bildades av 14 kontaktpersoner som representerade bland annat studieförbund, folkhögskolor, pensionärsorganisationer, folkrörelsearkiven och hembygdsrörelsen. Projektets ledningsgrupp erbjöd utbildning för blivande intervjuare och cirkelledare samt arrangerade seminarier. Kostnaderna för seminarier, kurser för cirkelledare och intervjuare finansierades i huvudsak genom bidrag från Stockholms Arbetareinstitutsförening. (Sundqvist, 2003). I en lägesrapport (februari 1999) framkommer att arbetet i regionerna gick trögt, i rapporten från Östergötland framhålls att framtiden för projektet är beroende av någon form av nytändning och i Västerbotten trodde man inte

på någon fortsättning på grund av för lågt engagemang. I Västsverige var man mer hoppfull om projektets framtid och menade att man nu berett marken och borde kunna skörda resultaten.

Ledningsgruppens strategi blev att utvidga projektet till att gälla hela landet där man också efterlyste tidigare lokala insatser för att bevara folkbildarminnen i form av intervjuer, skrifter och annat material. Dessutom önskade man att fler åtog sig att göra intervjuer och uppmanade även folkbildare att själva skriva ner sina egna folkbildarminnen. Ett upprop sändes också ut till alla medlemmar i Föreningen för folkbildningsforskning där de uppmanades att skriva ner sina egna minnen eller att göra intervjuer med lokalt verksamma folkbildare. Folkhögskolans Veteranförening bildades (1999) och de engagerade sig i projektet. Det resulterade i att veteranföreningen gav ut tre antologier. *Folkhögskoleminnen I* publicerades 2002 med Folke Albinson, Berit Forsberg & Marianne Marcusdotter som redaktörer. Folkhögskolans Veteranförening gav ut ytterligare två antologier *Folkhögskoleminnen II* (2003) med samma redaktörsgrupp och *Folkhögskoleminnen III* (2005) med Berit Forsberg, Björn Höjer och Marianne Marcusdotter som redaktörer. En annan bok som initierades inom projektet *Folkbildarminnen var Folkbildning som bistånd. Personliga berättelser och reflektioner* (2000) författad av Folke Albinson, Johan Norbeck och Rolf Sundén. Den trycktes i samarbete mellan Mimer och Vuxenutbildarcentrum.

Inom projektet *Folkbildarminnen* initierades även en inventering av minnes- och jubileumsskrifter och annat tryckt material utgivet av folkbildningsorganisationer samt otryckt material som innehöll personliga, konkreta beskrivningar/minnen av folkbildningsarbete. Det resulterade i en förteckning över drygt 130 tryckta källor och drygt 30 otryckta. Förteckningen innehöll uppgifter om författare, titel, tryckort, tryckår, karaktären på innehållet (artikel, intervju etc.) samt var materialet finns tillgängligt. Förteckningen "Folkbildarminnen (sammanställning av enkät utsänd 1999)" finns i projektet *Folkbildarminnens* arkiv på Riksarkivet. Minnesdokumentation och intervjuer som gjorts inom projektets ram har också överlämnats till Riksarkivet. Den 6 maj 2003 arrangerade Föreningen för folkbildningsforskning och Mimer ett idé- och avslutningsseminarium i Stockholm. Seminariet tog utgångspunkt från

en planerad inspirationsskrift och två frågor: Hur kan jag som folkbildare bidra med respektive underlättningar för forskare att ta vara på folkbildarminnen? Hur kan jag som forskare ta vara på material kring folkbildarminnen samt initiera och bedriva forskning kring detta? Lars Arvidson och Karin Nordberg inledde samtalen och i seminariet deltog ett tjugotal särskilt inbjudna deltagare.⁷ Därefter färdigställdes inspirationsskriften *Folkbildarminnen – en inspirationsskrift för intervjua och berättare* (2003) med Allan Sundqvist som redaktör. Ett uppföljningsseminarium med temat "Berätta för framtiden" arrangerades den 26 oktober 2004 av Föreningen för Folkbildningsforskning, Mimer och Stockholms länsbildningsförbund på Skeppsholmens folkhögskola. Författaren Göran Palm var särskilt inbjuden och talade utifrån temat "Varje liv är värt att skildra". Seminariet var också ett "releaseparty" för inspirationsskriften.⁸

Carl Cederblads arkiv

År 1999 erbjöds Mimer representation i nämnden för Carl Cederblads fond, Uppsala universitet. Mimers föreståndare har sedan dess varit ledamot i nämnden, sedan 2013 representerar en av Mimerrådets ledamöter Mimer. Fonden instiftades 1955 och har under årens lopp lämnat ekonomiskt stöd till konferenser och publicering av vetenskapliga arbeten om folkbildning. I samverkan med Nämnden för Carl Cederblads fond utarbetades en fyrsidig information om Carl Cederblad (1886-1954) som bifogades Mimerbladet i mars 2003. Dessutom trycktes en överupplaga om 1000 exemplar för senare spridning i samband med konferenser etc. Informationsbladet publicerades också på Mimers hemsida. Syftet med bladet var att sprida information om Carl Cederblads efterlämnade arkiv på Uppsala universitetsbibliotek. Arkivet är mångskiftande och innehåller bland annat föreläsningar, manuskript, protokoll och korrespondens kring Institutet för folkbildningsforskning och forskningsprojekt. I informationsbladet anmälde

⁷ Karin Nordbergs inlägg presenteras i Årsbok om folkbildning 2003, Nordberg (2004) "Meningen med minnet. Om vetenskapligt bruk av berättelser och intervjuer".

⁸Fakta om projektet Folkbildarminnen har hämtats från Mimers arkivmaterial om projektet samt från Sundqvist (2003).

Lars Furuland Lars Arvidsons bok *Vett och Vetande, Hut och Hållning*. Carl Cederblads *bildningssyn, bildningsarbete och forskning*. Därutöver gavs ytterligare lästips om publikationer som speglade Carl Cederblads folkbildargärning.

Internationalisering

I det ursprungliga förslaget om inrättandet av Mimer framhölls behovet av internationellt utbyte, i första hand avsågs nordiskt utbyte. De nordiska kontakterna och utbytet har också löpt som en röd tråd ända sedan starten. Det har kommit till uttryck i seminarier, nätverksbyggande, studiebesök och projektsamarbeten.

Ett av de mer omfattande nordiska initiativen togs under våren 2003 av Vox Forskningsavdelningen i Trondheim (tidigare Norsk voksenpedagogisk institutt, NVI) kring en festskrift till Lars Arvidsons 70-årsdag, Mimers förste lektor och sedan forskare på NVI. Ett samarbete etablerades mellan Vox och Mimer. I redaktionskommittén för boken *Utfordringar for voksnes læring. Et nordisk perspektiv. Festskrift til Lars Arvidson*, ingick Jorun M. Stenøien, Ann-Marie Laginder, Tone Mørkved, Kjell Rubenson samt Sigvart Tøsse. I boken medverkar 16 forskare från Norden och Kanada. Festskriften överlämnades på ett nordiskt nätverksmöte/seminarium som planerats i samverkan mellan Mimer och Vox. Mötet förlades till Trondheim den 23-24 april 2004 och samlade 26 forskare från Norden och Kanada. Det övergripande syftet var dels att diskutera vuxnas lärande som forskningsfält och praktik, dels att diskutera behov och möjligheter för samarbete och forskningsutbyte på nordisk bas. Efter nedläggningen av Nordens folkliga akademi förlo- rades även den årligen återkommande konferensen "Forskning i Norden". På nätverksmötet togs ett finskt initiativ genom Petri Salo, Åbo akademi, för att skapa en ny tradition av nordiska forskarkonferenser. Den första konferensen genomfördes i Åbo 2005. Där beslutades det att konferensen skulle ges vartannat år och värdskapet växla mellan de nordiska länderna. Den andra nordiska konferensen (The Second Nordic Conference on Adult Learning) genomfördes 2007 av Linköpings universitet, Styrgruppen för vuxnas lärande där Mimer representerades av Ann-Marie Laginder. Traditionen med nordiska konferenser vartannat år har sedan levt vidare.

I Mimerrådets diskussioner om verksamhetsinriktning 2009-2011 beslutades att en av huvudfrågorna som skulle sättas i cent-

rum handlade om internationalisering. Redan under 2008 initierades arbetet med en ny Mimerantologi på engelska, vilket presenteras senare i texten. Tillsättandet av en internationaliseringskommitté 2009 var en direkt konsekvens av Mimerrådets beslut att öka insatserna för att internationalisera Mimers verksamhet. Kommittén bestod av ledamöterna Mats Bernerstedt, Bernt Gustavsson, Eva Åström, Eva Önneshjög samt Mimers doktorand Erik Nylander. Till gruppen knöts också Henrik Nordvall. Gruppen initierade en kartläggning av folkbildningens transnationella kontakter inom studieförbund och folkhögskolor. Arbetet finansierades av Folkbildningsrådet och resulterade i publikationen *Gränsöverskridande folkbildning – om resurser, nätverk och transnationellt engagemang* med Erik Nylander, Kerstin Mustel och Thérèse Jansson som författare. Den gavs ut 2011 av Folkbildningsrådet och översattes även till engelska.

2010 gav Mimer i samarbete med Avdelningen för studier av vuxenutbildning, folkbildning och högre utbildning (VUFo) ut en rapport på LiU Electronic Press med titeln *Study circles in Sweden. An overview and a bibliography*, skriven av Staffan Larsson och Henrik Nordvall. Rapporten, som var en utveckling av en text författarna skrivit på uppdrag av den sydkoreanska myndigheten National Institute for Lifelong Education (NILE), syftade till att tillmötesgå en upplevd efterfrågan på engelska texter rörande just studiecirkel i Sverige och det statliga stödet till dessa.

På den europeiska arenan har Mimer haft kontakter med ESREA (European Society for Research on Education of Adults). Den europeiska forskningskonferensen "Popular Education and Social Mobilization in Europe" arrangerades av ESREA i samarbete med Mimer och Vuxenutbildarcentrum på Valla folkhögskola den 7-11 augusti 1993. Sedan 1995 har ESREA arrangerat en huvudkonferens vart tredje år. Den 23-26 september 2010 var Linköpings universitet värd för *The 6th European Research Conference Adult Learning in Europe - understanding diverse meanings and contexts*. Konferensen arrangerades av Avdelningen för studier av vuxenutbildning, folkbildning och högre utbildning (VUFo) vid Institutionen för beteendevetenskap och lärande med Mimer som en av samarbetsparterna. Ann-Marie Laginder var ordförande i organisationskommittén.

tén och ledamot i den vetenskapliga kommittén. Konferensen samlade 166 deltagare från 29 länder och 120 paper presenterades i parallella sessioner.

Mimer arrangerade ett seminarium i samverkan med ICAE (The International Council of Adult Education) under världskonferensen *A World Worth Living In – Adult Learning and Education – a Key to Transformation*, Malmö den 14-17 juni 2011. Konferensarrangörer var ICAE, EAEA, Folkbildningsrådet, Folkbildningsförbundet, RIO och Sveriges Kommuner och Landsting. Mimerseminariet samlade 35 deltagare och temat var "The utility of popular education: the role of study circles and folk high schools". Bernt Gustavsson, Henrik Nordvall och Ann-Marie Laginder medverkade i seminariet.

Internationell forskarmedverkan på Mimers årliga forskarkonferenser (2010 och 2013) har tagits upp tidigare i texten liksom utgivningen av en småskrift om "Folkbildning som universellt fenomen" och flera andra internationella inslag i verksamheten. Tyngdpunkten i Mimers målsättning att främja ett internationellt forskarutbyte har framför allt kommit till uttryck genom, dels publiceringen av en internationell antologi, dels etableringen av ett nytt nätverk med afrikanska forskare.

Internationell antologi: Popular Education, Power and Democracy

Ett idéunderlag till en antologi på engelska presenterades på Mimers sammanträde den 3 november 2008 av Ann-Marie Laginder i samverkan med Henrik Nordvall. Bakgrunden var att en stor del av forskningen om folkbildning publicerats på svenska samtidigt som det fanns ett internationellt intresse för svensk folkbildning. Svensk forskning om folkbildning har i stor utsträckning berört universella och komplexa frågor, som till exempel sociala rörelsers kamp för ett rättvisare samhälle och enskilda människors möjligheter att söka kunskap och förändra sina livsvillkor. Syftet med att ge ut en antologi på engelska var dels att bidra till det internationella akademiska utbytet inom olika discipliner, dels att svara mot en efterfrågan från folkbildare om forskningsbaserade texter på

engelska om svensk folkbildning. Ann-Marie Laginder och Henrik Nordvall fick i uppdrag av Mimerrådet att arbeta vidare med att förverkliga idén om en internationell antologi. Flera välkända svenska forskare inbjöds att medverka i antologin utifrån olika perspektiv på temat folkbildning, makt och demokrati. Det var också viktigt att blicka utanför Sveriges gränser och få internationella perspektiv på folkbildning, därför inbjöds även framträdande utländska forskare, från Kanada, USA, Storbritannien och Japan, att medverka. Begreppet folkbildning översattes till "popular education" för att möjliggöra diskussioner kring fenomenet ur ett vidare perspektiv i en internationell kontext. Redaktörgruppen utökades med Jim Crowther, Edinburgh university, för att få en kritisk läsare av antologibidragen, inte minst för att få syn på det för givet tagna i de svenska bidragen. Jim Crowther är grundare av ett internationellt nätverk, Popular Education Network (PEN), och en driven redaktör och författare till flera böcker om sociala rörelser och popular education. Han bidrog också starkt till den framgångsrika lanseringen av bokidén till det brittiska förlaget NIACE som sedan accepterade den för utgivning.

Antologin *Popular Education, Power and Democracy. Swedish Experiences and Contributions* publicerades i januari 2013 med Ann-Marie Laginder, Henrik Nordvall och Jim Crowther som redaktörer. Det övergripande syftet med boken är att ge en så mångsidig och empiriskt grundad bild av svensk folkbildning som möjligt och samtidigt ge interantionella utblickar och jämförelser. Boken består av fyra delar och 13 kapitel. I den första delen "Setting the scene" ingår ett introduktionskapitel av redaktörerna samt ett kapitel av Kjell Rubenson, Kanada, som ger ett europeiskt perspektiv på livslångt lärande. I del 2 medverkar Bernt Gustavsson, Kerstin Rydbeck och Staffan Larsson med olika historiska perspektiv i tre kapitel. Del 3 innehåller 4 kapitel och tar upp temat folkbildning och makt. Temat behandlas med olika utgångspunkter av Eva Andersson och Ann-Marie Laginder, Henrik Nordvall, Ali Osman samt Berit Larsson. I den fjärde avslutande delen medverkar Sylvia S. Bagley och Val D. Rust från USA, Alan Rogers, Storbritannien, Yukiko Sawano, Japan med perspektiv bortom den svenska kontexten. Boken avslutas av Jim Crowther med ett reflekterande ka-

pitel kring popular education i Sverige och Storbritannien. Sammanfattningsvis speglar antologin att svensk folkbildning både historiskt och i samtiden är en heterogen tradition där motstridiga sociala, politiska och religiösa övertygelser samexisterar. Med utgångspunkt från ett antal olika teoretiska ingångar och empiri ger författarna i boken olika tolkningar av vad som karaktäriserar svensk folkbildning historiskt och i samtiden. Det klargör att det finns alternativa historier beroende på den valda utgångspunkten. Utvecklingen av folkbildning som ur ett perspektiv kan beskrivas som en succé för demokrati och jämlikhet, kan ur ett annat perspektiv tolkas som en process där till exempel kvinnor marginaliseras. Ytterligare aspekter på relationen mellan folkbildning, makt och demokrati åskådliggörs i de kapitel som utgår från ett deltagarnära perspektiv på studiecirkelns betydelser eller ett kontextnära perspektiv på folkhögskolan. Svensk folkbildnings möte med globala fenomen och perspektiv berörs i flera kapitel, alltifrån mötet mellan globala rörelser och svensk folkbildning till bildningsbegreppets förändring och relevans i en globaliserad värld, respektive behovet av ett politiskt radikalt bildningsbegrepp för att utöva och tolka demokrati i folkhögskolans heterogena klassrum.

Boken har marknadsförts både nationellt och internationellt. Ett releaseminarium arrangerades den 22 maj 2013 i Stockholm, där Ann-Marie Laginder, Henrik Nordvall och Kerstin Rydbeck medverkade. En release-presentation av boken genomfördes även i februari 2013 på Catholic University of Eastern Africa i Nairobi, där Henrik Nordvall var gästforskare. Erik Nylander presenterade boken vid Institut for Adult Learning (IAL) i Singapore under sin vistelse där som gästdoktorand under våren 2013. Antologins tre redaktörer presenterade bokens innehåll tillsammans på The 6th International Conference of the Popular Education network (PEN) på Malta den 24-26 april 2014.

Antologin har marknadsförts i Mimerbladet och i marsnumret 2013 anmäldes den av Petri Salo, Åbo akademi. Antologin har kommit till användning som kurslitteratur på Folkhögskolläraprogrammet vid Linköpings universitet. Bokens medredaktör Jim Crowther har skrivit en presentationsartikel i NIACE tidskrift *Adults Learning*, sommar 2013, pp 44-47. Positiva recensioner har publicerats i flera internationella tidskrifter. I *The Australian Journal of Adult Learning*

(AJAL) Volume 53 Number 3, November 2013, recenserad av Michael F. Christie, Sothern Cross University. I *The European Journal for Research on Education and Learning of Adults* (RELA) Volume 5 No1, 2014 pp 127-129, skriver recensenten Tom Nesbit:

In sum, this book provides a wonderful introduction to the historical development and some of the current aspects and examples of Swedish popular education, both in Sweden and beyond. (...) Ultimately, this book can serve as a key resource in the worldwide struggle for social justice by demonstrating how education can be both (a) a tool for social change as well as for personal transformation and (b) how insights gained from others' actions and struggles can be used by people the world over.

(Tom Nesbit, Canadian Association for the Study of Adult Education, in RELA pp 128 och 129)

Nytt nätverk med afrikanska forskare

Ett nätverk och forskningssamarbete har initierats mellan Skandinavien och östra Afrika. Under Henrik Nordvalls gästforskarvistelse anordnade Mimer i samarbete med Department of Research vid Catholic University of Eastern Africa (CUEA), en workshop i Nairobi med rubriken *Traditions of lifelong learning in Scandinavia and Eastern Africa* den 24-25 februari 2013. Workshopen som finansierades av STINT samlade ett 40-tal forskare från Sverige, Kenya och Tanzania, däribland Mimers tidigare ordförande professor Staffan Larsson. Workshopen var en startpunkt för fortsatt forskningssamarbete. Henrik Nordvall och professor Maurice Amutabi vid CUEA erhöll senare under året projektmedel från Vetenskapsrådet för att under tre år fortsätta att samverka med avsikt att utveckla gemensamma forskningsidéer rörande samspelet mellan traditioner av livslångt lärande i Skandinavien och östra Afrika. Dessutom avser projekt stödja bildandet av en förening för forskare inom fältet vuxnas lärande i östra Afrika samt en afrikansk vetenskaplig tidskrift med inriktning mot livslångt lärande.

Genom projektet kunde workshopen i Nairobi följas upp med ytterligare två: en workshop vid Linköpings universitet, 4-5 de-

cember 2014, och en vid Open University of Tanzania i Dar es Salaam, 17-21 februari 2015. Workshopen i Linköping bevistades av Maurice Amutabi, som hunnit byta lärosäte till Kisii University i Kenya, och Dr Elinami Swai från Open University of Tanzania. Till workshopen i Dar es Salaam reste en delegation från Sverige bestående av Mimers föreståndare Henrik Nordvall och doktorand Sofia Österborg Wiklund, professor Bernt Gustavsson samt Irma Carlsson, tidigare ledamot i Mimerrådet och verksam inom Folkhögskolläraryrket. I samband med båda dessa workshops undertecknades samarbetsavtal (Memorandum of Understanding) mellan Linköpings universitet och Kisii University respektive Open University of Tanzania.

Mimer stod som värd för workshopen i Linköping i december 2014. Vid tillfället genomfördes ett antal forskarpresentationer. Maurice Amutabi tog i sin presentation "Scandinavian Connections in Popular Education in Eastern Africa", utgångspunkt i vad Grundtvigs idéer samt Julius Nyereres och Jomo Kenyattas utbildningsfilosofier betytt för ett närmande mellan östra Afrika och de nordiska länderna. Amutabi pekade på influenser från skandinavisk folkhögskola vid utformningen av Kenyas Harambee schools och Farmers Training Centres. Elinami Swai berörde ett liknande tema i sin presentation "Popular Education in Tanzania: Interrogating Swedish and other European influences", men med fokus på Folk Development Colleges (FDCs) i Tanzania. Henrik Nordvall, Erik Nylander och Sofia Österborg Wiklund uppmärksammade också FDCs i sin gemensamma presentation, men med fokus på dess betydelse för transnationell mobilitet inom folkhögskolan. Mimers ordförande Andreas Fejes bidrog med en presentation om den vuxenpedagogiska forskningens geopolitiska dimensioner och delgav erfarenheter från arbetet med *The European Journal for Research on the Education and Learning of Adults* (RELA).⁹

⁹ Texten om nätverks- och forskningssamarbetet med Östafrika är skriven av Henrik Nordvall.

Mimers utveckling över tid - en avslutande reflektion

På ett övergripande plan har Mimer visat sig vara ett hållbart koncept för att främja folkbildningsforskning. Nätverksidén har varit fruktbar och mångfalden av mötesplatser, inte minst Mimers årliga forskarkonferens har bidragit till att stärka dialogen mellan forskare och mellan forskare och folkbildare. Genom att följa Mimers historia synliggörs också forskningsfältets dynamiska utveckling och de växande svårigheter att överblicka forskningen som följer med den ökade komplexiteten. Framväxten av nya tekniska möjligheter tydliggör att tryckta forskarkataloger, kunskapsöversikter och egenproducerade databaser blivit förbisprungna av den digitala utvecklingen där praktiskt taget "allt" är sökbart. Samtidigt åskådliggörs vikten av att bevara folkbildningshistorien så att det finns källor att söka. En fascinerande utveckling illustreras av Svensk folkbildningsbibliografi, där handskrivna kort införlivats i biblioteksdata-basen Libris.

Mimers växande internationella kontakter genom antologin *Popular Education Power and Democracy* och nätverksbyggandet i Östafrika placerar Mimer på världskartan och bidrar kraftfullt till att vidga perspektiven på folkbildning och folkbildningsforskning. Satsningarna på internationalisering i Mimers verksamhet aktualiseras av en globaliserad omvärld men också av inomakademiska krav på forskarna att publicera sin forskning i internationella tidskrifter. Det ställer Mimer inför en delvis ny utmaning när det gäller att främja dialogen mellan forskare och folkbildare. När forskningsresultaten publiceras på engelska i internationella tidskrifter krävs det en prenumeration på den aktuella tidskriften för att få tillgång till forskningen. Universitetsbiblioteken ger access till forskarna beroende på vilka prenumerationer de valt, medan folkbildare stängs ute. I vissa tidskrifter är dock artiklarna fria för nedladdning. Sammantaget förstärker detta Mimers roll att sprida kunskap om viktiga internationella tidskrifter inom folkbildningsfältet, att tillgängliggöra forskningsresultat bland annat genom presentationer och notiser i Mimerbladet samt att främja populärvetenskaplig publicering. Här finns en tydlig samarbetsyta mellan

Mimer och Föreningen för folkbildningsforskning. Överblicken över Mimers historia visar hur omfattande och betydelsefull samverkan mellan Mimer och Föreningen för folkbildningsforskning varit genom åren. I regeringens proposition 2013/14:172 *Allas kunskap – allas bildning* framhålls Mimer och Föreningen som viktiga aktörer som kompletterar varandra och på olika sätt bidrar med kunskap om folkbildning. Noteras kan också att regeringen refererar till och presenterar Mimers antologi *Popular Education, Power and Democracy* som inledning till ett avsnitt som handlar om den svenska folkbildningen i internationell kontext (avsnitt 9.5 s 64). Behovet av folkbildningsforskning understryks i propositionen.

I takt med samhällsutvecklingen har folkbildningens förutsättningar och roll förändrats. Det finns därför ett ständigt behov av forskning om folkbildning och dess förutsättningar. Vad utgör folkbildningens särart idag och vilken roll i samhället kommer folkbildningen att spela framöver?

(reg prop 2013/14:172 s 55)

Citatet knyter an till inledningen där utgångspunkten för Mimers bildande var synen på folkbildning som något pågående, ännu inte avslutat. Mimer och folkbildningsforskningen borde med andra ord kunna se framtiden an med tillförsikt.

Referenser och källmaterial

Albinson, Folke., Forsberg, Berit & Marcusdotter, Marianne. (red). (2002). *Folkhögskoleminnen I - en antologi*. Stockholm: Folkhögskolans Veteranförening.

Albinson, Folke., Forsberg, Berit & Marcusdotter, Marianne. (red). (2003). *Folkhögskoleminnen II - en antologi*. Stockholm: Folkhögskolans Veteranförening.

Arvidson, Lars. (1987). *Folkbildning som forskningsområde. Avgränsningar och forskningsbehov*. Linköpings universitet: Institutionen för pedagogik och psykologi. Rapport LiU-PEK-R-115.

Arvidson, Lars. (februari 1994). *Mimer - ett forskningsprogram växer fram*. Linköping: rapport inom Mimer.

Arvidson, Lars. (2002) *Vett och Vetande, Hut och Hållning. Carl Cederblads bildningssyn, bildningsarbete och forskning*. Stockholm: Carlssons.

Christie, Michael F. (2013). "Book Review. Popular Education, power and democracy: Swedish experiences and Contributions." In *The Australian Journal of Adult Learning (AJAL)* Volume 53 Number 3, November 2013 pp 516-522.

Crowther, Jim. (2013). "Popular education, power and democracy." In *Adults Learning*, Summer 2013 pp 44-47.

Folkbildningsforskning. Vita fläckar och viktiga problemfält. (2006). Stockholm: Föreningen för folkbildningsforskning.

Forsberg, Berit., Höjer, Björn & Marcusdotter, Marianne. (red). (2005). *Folkhögskoleminnen III - en antologi*. Stockholm: Folkhögskolans Veteranförening.

Johansson, Tore & Sundgren, Gunnar. (2004). "Folkbildarminnen. Tankar inför ett projekt inom Föreningen för folkbildningsforskning". I: *Årsbok om folkbildning. Forskning & Utveckling 2003*. Stockholm: Föreningen för folkbildningsforskning.

Laginder, Ann-Marie. (2007). "Från idé till förverkligande". I: Ann-Marie Laginder och Helena Wedborn (red). *Sökvägar till folkbildningens historia. Svensk folkbildningsbibliografi (1850-1950)*. Linköping: Mimer och Skapande Vetande.

Laginder, Ann-Marie., Nordvall, Henrik & Crowther, Jim. (eds). (2013) *Popular Education, Power and Democracy. Swedish Experiences and Contributions*. Leicester: NIACE.

Laginder, Ann-Marie & Wedborn, Helena. (red). (2007). *Sökvägar till folkbildningens historia. Svensk folkbildningsbibliografi (1850-1950)*. Linköping: Mimer och Skapande Vetande.

Lundin, Anna. (2008). *Folkbildningsforskning som fält – från framväxt till konsolidering*. Linköpings universitet: Linköping Studies in Behavioural Science No. 130.

Mimer. (1991). Forskarkatalog. Volym 1.

Mimer. (1992). Forskning om folkbildning. Inventering av forskningsprojekt. Uppgifter om föreläsare. Volym 2.

Mimer. (1994). Forskning om folkbildning. Inventering av pågående och avslutade projekt. Volym 3.

Nesbit, Tom. (2013) "Book review: Popular education, power and democracy – Swedish experiences and contributions" In *The European Journal for Research on Education and Learning of Adults (RELA)* Volume 5 No1, 2014 pp 127-129.

Nordberg, Karin. (2004) "Meningen med minnet. Om vetenskapligt bruk av berättelser och intervjuer". I: *Årsbok om folkbildning*.

Forskning & Utveckling 2003. Stockholm: Föreningen för folkbildningsforskning.

Regeringens proposition 2005/06:192 *Lära, växa, förändra*.

Regeringens proposition 2013/14:172 *Allas kunskap – allas bildning*.

”Satsning på folkhögskolan ett sätt att möta skolkrisen.” DN Debatt 2015-10-31. <http://www.dn.se/debatt/satsning-pa-folkhogskolan-ett-satt-att-mota-skolkrisen/>

Sundgren, Gunnar. (1998). *Folkbildningsforskning – en kunskapsöversikt. Del 1*. Stockholm: Folkbildningsrådet och Mimer.

Sundgren, Gunnar. (1998). *Folkbildningsforskning – en kunskapsöversikt. Del 2 Kommenterad bibliografi*. Stockholm: Folkbildningsrådet och Mimer.

Sundqvist, Allan. (red). (2003) *Folkbildarminnen – en inspirationskrift för intervjuare och berättare*. Stockholm: Föreningen för Folkbildningsforskning i samarbete med Mimer.

Österborg Wiklund, Sofia., Arbouz, Daphne., Nordvall, Henrik & Laginder Ann-Marie. (2014).”Research on popular education in transformation: a bibliographic analysis of doctoral theses in Sweden 1991-2014”. Paper prepared for the NERA 42nd Congress in Lillehammer, Norway, March 5-7, 2014.

Österborg Wiklund, Sofia., Arbouz, Daphne., Nordvall, Henrik & Laginder Ann-Marie. (2014).”Research on popular education in transformation: a bibliographic analysis of doctoral theses in Sweden 1991-2014”. Paper till Mimers forskarkonferens, 3-4 november 2015, Åkersberga, Stockholm.

En samlad förteckning över skrifter utgivna av Mimer och Mimer i samverkan med andra organisationer finns i bilaga 6.

Arkivmaterial¹⁰

Folkbildarminnen (sammanställning av enkät utsänd 1999)

Folkbildarminnen, Projektplan. (april 1996). Mimer och Föreningen för folkbildningsforskning i samverkan.

Laginder, Ann-Marie. (2010) "Folkbildningsforskning – det hit-tillsvarande och framtida forskningslandskapet". Konferensunderlag till Vetenskapsrådets och Folkbildningsrådets konferens 3 juni 2010.

Laginder, Ann-Marie. Arbetspapper 2006-04-25 Folkbildningsforskning med utgångspunkt från doktorsavhandlingar anmälda i Mimerbladet 1991-2005.

Metodhandledning. (september 1997). Folkbildarminnen – ett projekt i samverkan mellan Föreningen för Folkbildningsforskning, Mimer, det nationella programmet för folkbildningsforskning och länsbildningsförbunden i Östergötland, Bohus-Älvsborg och Västerbotten.

Mimer. (2015). Underlag rörande folkbildningsforskning inför regeringens forskningsproposition. Skrivelse till Utbildningsdepartementet 2015-10-25.

Mimers arkiverade handlingar kring forskarutbildningskurser, projekt och seminarier.

Mimerrådet (beslut 1999-11-10). Mimers verksamhetsinriktning 2000-2002.

Mimerrådet (beslut 2006-04-05). Mimers verksamhetsinriktning 2006-2008.

¹⁰ Mimers arkiverade handlingar finns på Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap och lärande. På Riksarkivet finns projektet Folkbildarminnens samlade material arkiverat.

Mimers årliga verksamhetsberättelser.

Mimers årliga forskarkonferens 1994 till och med 2015 (konferensprogram och deltagarförteckningar).

Universitetet i Linköping. (december 1987). *Förslag till samlat forskningsprogram för folkbildning*. Utredningsgruppens förslag överlämnat till rektorsämbetet.

Bilaga 1: Nationella rådet för folkbildningsforskning (Mimerrådet)

Ordförande

Kjell Rubenson, professor, Linköpings universitet (1990-1996)

Staffan Larsson, professor, Linköpings universitet (1997-2012)

Andreas Fejes, professor, Linköpings universitet (2013---)

Rådet utser vice ordförande inom sig

Jan Byström (1990-2008)

Kerstin Rydbeck (2009---)

Ledamöter i alfabetisk ordning och mandatperioder inom parentes

Ronny Ambjörnsson, professor, Umeå universitet (1990/91-1992/93)

Eva Andersson, universitetslektor, Göteborgs universitet (2009-2011, 2012-2014, 2015-2017)

Tomas Aronsson, rektor Viskadalens folkhögskola (2000-2002)

Mats Bernerstedt, förbundschef Sensus studieförbund (2009-2011)

Ulf Boëthius, professor, Stockholms universitet (1997-1999)

Erling Bjurström, professor, Linköpings universitet (2009-2011, 2012-2014)

Stellan Boozon, universitetsadjunkt, Linköpings universitet (2000-2002, 2003-2005, 2006-2008)

Jan Bystrom, rektor, Studieförbundet senare utvecklingskonsulent/FoU-chef SISU Idrottsutbildarna(1990/91-1992/93, 1993/94-1996, 1997-1999, 2000-2002, 2003-2005, 2006-2008 adj ledamot f o m 2009)

Irma Carlsson, universitetsadjunkt, Linköpings universitet (2009-2011, 2012-2014)

Magnus Dahlstedt, bitr professor, Linköpings universitet (2015-2017)

Jan-Eric Degerblad, ansvarig för nationell utvärdering, Folkbildningsrådet (2009 t o m augusti 2009)

Samuel Edquist, docent, Uppsala universitet (2012-2014, 2015-2017)

Sven B Ek, professor, Göteborgs universitet, (1990/91-1992/93, 1993/94-1996, 1997-1999)

Kerstin Enlund, förbundsrektor, Bilda studieförbund (2012-2014)

Lars Furuland, professor, Uppsala universitet (1990/91-1992/93)

Bengt Gesser, professor, Lunds universitet (1993/94-1996)

Thomas Ginner, universitetslektor, Linköpings universitet (1990/91-1992/93)

Bernt Gustavsson, professor, Örebro universitet (2009-2011)

Jan-Erik Hagberg, universitetslektor, Linköpings universitet (2006-2008)

Lena Hallengren, riksdagsledamot, ordf i utbildningsutskottet, vice ordf Folkbildningsrådets styrelse (2015-2017)

Eva-Marie Harlin, universitetslektor, Linköpings universitet (2015-2017)

Gerhard Holmgren, organisationschef RIO (2015-2017)

Kent Jakobsson, studieombudsman, ABF (1990/91-1992/93, 1993/94-1996, 1997-1999)

Lena Johannesson, professor, Linköpings universitet (1990/91-1992/93, t o m 1 september 1994)

Staffan Larsson, professor, Linköpings universitet (1993/94-1996, ordförande f o m 1997-2012)

Lena Lindgren, universitetslektor, Göteborgs universitet (2000-2002)

Jan Lindroth, professor, Stockholms universitet (1993/94-1996)

Karin Nordberg, universitetslektor, Umeå universitet (f o m 1 januari 1995-1996, 1997-1999, 2000-2002, 2003-2005)

Roger Qvarsell, professor, Linköpings universitet (2000-2002)

Annika Rabo, docent, Linköpings universitet (1997-1999)

Kerstin Rydbeck, universitetslektor senare professor, Uppsala universitet (2003-2005, 2006-2008, 2009-2011, 2012-2014, 2015-2017)

Birgitta Skarin-Frykman, professor, Göteborgs universitet (2003-2005, 2006-2008)

Allan Sundqvist, rektor, Sånga Säby folkhögskola (1990/91-1992/93)

Anne-Christine Tornberg, verksamhetschef, Studieförbundet Medborgarskolan senare *Anne Christine Utterström*, FoU-sekreterare, Folkbildningsrådet (1993/94-1996, 1997-1999, 2000-2002, 2003-2005, 2006-2008)

Thomas Tydén, adj prof Örebro universitet, chef Dalarnas forskningsråd (2006-2008)

Eva Åström, ansvarig för nationella utvärdering, Folkbildningsrådet (f o m september 2009-2011, 2012-2014, 2015-2017)

Thomas Öhlund, universitetslektor, Linköpings universitet (2003-2004)

Eva Öhrström, docent, Kungliga Musikhögskolan (1997-1999, 2000-2002)

Eva Önnesjö, rektor Tollare folkhögskola senare organisationschef RIO (2003-2005, 2006-2008, 2009-2011, 2012-2014)

**Adjungerade ledamöter i alfabetisk ordning
och mandatperioder inom parentes**

Mats Bernerstedt, ordförande, Föreningen för Folkbildningsforskning (april 2011- maj 2014)

Jan Byström, ordförande, Föreningen för Folkbildningsforskning (2009- mars 2011)

Stellan Boozon, Föreståndare, Vuxenutbildarcentrum, Linköpings universitet: (1993/94-1996, 1997-1999, ordinarie ledamot f o m 2000)

Lars Furuland, professor emeritus, Uppsala universitet (1993/94-1996, 1997-1999, avböjde därefter att fortsätta som adjungerad)

Tore Persson, ordförande, Föreningen för Folkbildningsforskning(maj 2014, 2015-2017)

Mimers lektor/föreståndare har varit rådets sekreterare

Bilaga 2: Mimers sekretariat

Mimers lektorer/föreståndare och doktorander har varit kärnan i Mimers sekretariat och driften av Mimer. Eva Flogell medverkade i starten av Mimer. Maritta Edman skötte administrativa uppgifter för Mimer på 25 procent av sin tjänst under åren 1991-2005. Hon efterträddes av Erika Garpeteg t o m juli 2007. Efter det avvecklades det fasta administrativa stödet och administrativa punktsatser har gjorts vid behov av Maritta Edman, Lena Larsson och Berit Glemhorn. Lennart Falklöf, universitetets informationsavdelning var medredaktör och ansvarig för Mimerbladets layout från 1991 till hösten 2011 då han efterträddes av Peter Modin, som sedan dess ansvarat för Mimerbladets layout.

Mimers lektorer/föreståndare

Lars Arvidson (hösten 1986 sekreterare i utredningsgruppen, ansvarig för start och samordning av Mimer från 1990, 1 januari 1992 Mimers förste lektor i folkbildningsforskning till och med 31 mars 1994).

Per Hartman (vikarie).

Nils-Åke Sjösten (vikarie).

Gunnar Sundgren (Mimers andre ordinarie innehavare av lektorstjänsten tillträdde 1 mars 1996, tjänstledig från hösten 1997).

Kjell Gustavsson, (vikarie)

Bosse Bergstedt (vikarie)

Ann-Marie Laginder (Mimers tredje ordinarie innehavare av lektorstjänsten tillträdde 1 mars 1999 och lämnade uppdraget som föreståndare 31 december 2012).

Henrik Nordvall (Mimers fjärde föreståndare från och med 1 januari 2013)

Mimers doktorander och avhandlingar

Bosse Bergstedt

Avhandling (1998): *Den livsupplysande texten. En läsning av N F S Grundtvigs pedagogiska skrifter*

Inger Landström

Avhandling (2004): *Mellan samtid och tradition – folkhögskolans identitet i kursutbudets yrkesinriktning*

Henrik Nordvall

Avhandling (2008): *I skärningspunkten mellan det globala och det lokala. Tolkningsprocesser och koalitionsbyggande i organiseringen av lokala sociala forum*

Erik Nylander

Avhandling (2014): *Skolning i jazz. Värde, selektion och studiekarriär vid folkhögskolornas musiklinjer*

Sofia Österborg Wiklund, påbörjade sina forskarstudier 2013. Avhandlingens arbetsrubrik är "Folkhögskolans transnationella kurser med inriktning på global rättvisa"

Mimers postdoktor

Erik Nylander (från och med november 2014)

Bilaga 3: Mimers årliga forskarkonferenser

- 1994 Första årliga forskarkonferensen, Valla folkhögskola.
Plats: Linköping
- 1995 konferensen förlagd till Runö kursgård.
Plats: Åkersberga
- 1996 i samarbete med Förvaltningshögskolan i Göteborg.
Plats: Göteborg
- 1997 i samarbete med Institutionen för kultur-och biblioteksstudier, Uppsala universitet och Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Plats: Studieförbundet, Uppsala
- 1998 konferensen förlagd till Bosöns utvecklingscentrum.
Plats: Lidingö
- 1999 i samarbete med Högskolan i Borås/Bibliotekshögskolan.
Plats: Borås
- 2000 i samarbete med Mälardalens högskola, Institutionen för Samhälls- och Beteendevetenskap/Pedagogik.
Plats: Eskilstuna
- 2001 i samarbete med Distansutbildningsmyndigheten (Distum). Plats: Härnösand
- 2002 i samarbete med Tollare folkhögskola.
Plats: Saltsjö-Boo
- 2003 i samarbete med Arbetets museum. Plats: Norrköping
- 2004 i samarbete med Örebro universitet, Pedagogiska institutionen. Plats: Örebro
- 2005 i samarbete med Göteborgs universitet, Etnologiska institutionen. Plats: Göteborg
- 2006 i samarbete med Brunnsviks folkhögskola.
Plats: Ludvika
- 2007 i samarbete med Uppsala universitet, Institutionen för ABM (Arkiv, Bibliotek och Muséer). Plats: Uppsala
- 2008 i samarbete med Lunds universitet, Ekonomisk-historiska institutionen. Plats: Lund
- 2009 i samarbete med Västmanlands länsbildningsförbund.
Plats: Västerås folkhögskola

- 2010 Jubileumskonferens i samarbete med Sigtuna folkhögskola. Plats: Sigtuna.
- 2011 i samarbete med Linköpings universitet, IBL/ Avdelningen för studier av vuxenutbildning, folkbildning och högre utbildning. Plats: Valla folkhögskola, Linköping
- 2012 i samarbete med Bibliotekshögskolan i Borås. Plats: Borås
- 2013 i samarbete med Uppsala universitet, Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier. Plats: Uppsala
- 2014 i samarbete med Umeå universitet, Institutionen för kultur- och medievvetenskaper. Plats: Umeå
- 2015 i samarbete med Handelshögskolan i Stockholm, Center for Civil Society Studies och Runö folkhögskola. Plats: Åkersberga

Bilaga 4: Deltagare i forskarutbildningskursen "Folkbildning och samhälle i omvandling - samhällsteoretiska perspektiv", oktober 1999 - maj 2000

Margareta Andersson, doktorand, Institutionen för pedagogik och psykologi (IPP), Linköpings universitet

Lisbeth Eriksson, doktorand, Institutionen för pedagogik och psykologi (IPP), Linköpings universitet

Susanne Köpsén, universitetsadjunkt, Institutionen för pedagogik och psykologi (IPP), Linköpings universitet

Inger Landström, doktorand, Mimer och Institutionen för pedagogik och psykologi (IPP), Linköpings universitet

Britt-Marie Lindell, doktorand, Pedagogiska institutionen, Stockholms universitet

Berit Lindberg, doktorand, Pedagogiska institutionen, Lunds universitet

Stefan Gelfgren, doktorand, Institutionen för historiska studier, Umeå universitet

Fay Lundh, doktorand, Ekonomisk-historiska institutionen, Lunds universitet

Kent Waltersson, doktorand, Tema/CIVITAS/Historia vid Linköpings universitet

Anders Ekman, omfattande studieförbunds bakgrund och sekreterare i Föreningen för folkbildningsforskning

Bo Nilsson, ombudsman ABF Linköping

Roger Jacobsson, folkhögskollärare, Håla folkhögskola,

Lisbeth Nilsson, folkhögskollärare, Jämshögs folkhögskola

Monika Norell, folkhögskollärare, S:ta Maria katolska folkhögskola

Inger Göransson Nyrell, folkhögskollärare, Värnamo folkhögskola

Kåre Olsson, folkhögskollärare, Mora folkhögskola

Monica Roselius, folkhögskollärare, Valla folkhögskola

Kursansvariga

Ann-Marie Laginder, universitetslektor, Mimer/ Institutionen för pedagogik och psykologi, Linköpings universitet

Bernt Gustavsson, universitetslektor, Institutionen för pedagogik och psykologi, Linköpings universitet
Kjell Gustavsson, universitetslektor, Institutionen för pedagogik och psykologi, Linköpings universitet

Bilaga 5: Deltagare i forskarutbildningskursen "Forskning om folkbildning", september 2006 - februari 2007

Ulla Alsin, doktorand, Institutionen för beteendevetenskap, Linköpings universitet

Eva-Marie Harlin, universitetsadjunkt, Institutionen för beteendevetenskap, Linköpings universitet

Henrik Nordvall, doktorand, Mimer/Institutionen för beteendevetenskap, Linköpings universitet

Anna Lundin, Institutionen för beteendevetenskap, Linköpings universitet /Mälardalens högskola

Jesper Ducander, doktorand, Institutionen för Arkiv, Bibliotek och Museer (ABM), Uppsala universitet

Åse Hedemark, doktorand, Institutionen för Arkiv, Bibliotek och Museer (ABM), Uppsala universitet

Lennart Karlsson, doktorand, Institutionen för humaniora/historia, Växjö universitet knuten till Lunds universitet,

Inga-Lill Söderberg doktorand, Centrum för bank och Finans, KTH

Helena Stenbäck, doktorand, Musikhögskolan i Piteå, Luleå tekniska universitet.

Kursansvariga

Ann-Marie Laginder, universitetslektor Mimer/Institutionen för beteendevetenskap, Linköpings universitet

Staffan Larsson, professor, Institutionen för beteendevetenskap, Linköpings universitet

Bilaga 6: Utgivning av skrifter

Antologier i kronologisk ordning

- Bergstedt, Bosse & Larsson, Staffan (red). (1995) *Om folkbildningen innebörder – nio försök att fånga en företeelse*. Linköping: Mimer & Skapande Vetande.
- Öhrström, Eva (red). (1997) *Musiken, folket och bildningen – glimtar ur folkbildningens historia*. Linköping: Mimer & Skapande Vetande.
- Nordberg, Karin & Rydbeck, Kerstin. (red). (2001) *Folkbildning och genus – det glömda perspektivet*. Linköping: Mimer & Skapande Vetande.
- Laginder, Ann-Marie & Landström, Inger (red). (2005) *Folkbildning – samtidig eller tidlös? Om innebörder över tid*. Linköping: Mimer & Skapande Vetande. (Även online publicering 2009 i samarbete med Linköping University Electronic Press: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-30146>)
- Laginder, Ann-Marie., Nordvall, Henrik & Crowther, Jim (eds). (2013) *Popular Education, Power and Democracy. Swedish Experiences and Contributions*. Leicester: Niace.
- Rydbeck, Kerstin & Nordvall, Henrik (red). (2015) *Perspektiv på folkbildning: Fyra forskares tankar om folkligt bildningsarbete*. Linköping: Mimer & Linköping University Electronic Press. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-123022>

Småskrifter i kronologisk ordning

- Arvidson, Lars. (1996) *Cirklar i rörelse*. Linköping: Mimer & Skapande Vetande.
- Arvidson, Lars. (2004) *Mellan rörelse och universitet – Folkbildning enligt socialdemokraten Oscar Olsson och liberalen Carl Cederblad*. Linköping: Mimer & Skapande Vetande. (Även online publicering 2011 i samarbete med Linköping University Electronic Press: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-72461>)
- Hansson, Joacim. (2005) *Det lokala folkbiblioteket – förändringar under 100 år*. Linköping: Mimer & Skapande Vetande.

- Laginder, Ann-Marie & Wedborn, Helena. (red). (2007) *Sökvägar till folkbildningens historia. Svensk folkbildningsbibliografi 1850-1950*. Linköping: Mimer & Skapande Vetande. (Även online publicering 2009 i samarbete med Linköping University Electronic Press: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-37885>)
- Furuland, Lars. (2007) *Folkbildningens och folkrörelsernas betydelse för arbetarlitteraturen*. Linköping: Mimer & Skapande Vetande. (Även online publicering 2012 i samarbete med Linköping University Electronic Press: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-73938>)
- Tøsse, Sigvart. (2009) *Folkbildning som universellt fenomen. Om betydelser och motsvarigheter i historiskt och internationellt perspektiv*. Linköping: Mimer & Skapande Vetande. (Även online publicering 2011 i samarbete med Linköping University Electronic Press: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-72777>)

•
Skrifter utgivna i samverkan med andra organisationer (kronologisk ordning)

- Farago, Lars & Sjösten, Nils-Åke. (1996) *Vi skapande människor. Tankar om amatörkultur – betydelse, utövande och villkor*. Stockholm: Amatörkulturens samrådsgrupp (AX), ATR:s förlag.
- Sundgren, Gunnar. (1998) *Folkbildningsforskning – en kunskapsöversikt. Del 1*. Stockholm: Folkbildningsrådet & Mimer.
- Sundgren, Gunnar. (1998) *Folkbildningsforskning – en kunskapsöversikt. Del 2. Kommenterad bibliografi*. Stockholm: Folkbildningsrådet & Mimer.
- Albinson, Folke., Norbeck, Johan & Sundén, Rolf. (2000) *Folkbildning som bistånd. Personliga berättelser och reflektioner*. Linköping: Vuxenutbildarcentrum och Mimer.
- Sundqvist, Allan. (red). (2003) *Folkbildarminnen – en inspirationskrift för intervjua och berättare*. Stockholm: Föreningen för Folkbildningsforskning i samarbete med Mimer.

- Stenøien, Jorun M., Laginder, Ann-Marie., Mørkved, Tone., Rubenson, Kjell & Tøsse, Sigvart. (red). (2004) *Utfordringer for voksnes læring. Et nordisk perspektiv*. Festskrift til Lars Arvidson. Trondheim: Vox forskningsavdelingen & Mimer.
- Larsson, Staffan & Nordvall, Henrik. (2010) *Study Circles in Sweden. An Overview with a Bibliography of International Literature*. Linköping: Department of Behavioural Sciences and Learning. Studies in Adult, Popular and Higher Education no 5 & Mimer. Published online by Linköping University Electronic Press.
- Nylander, Erik., Mustel, Kerstin & Jansson Thérèse. (2011) *Gränsöverskridande folkbildning – om resurser, nätverk och transnationellt engagemang*. Stockholm: Folkbildningsrådet. Kartläggningen initierad i samverkan mellan Mimer och Folkbildningsrådet.
- Nylander, Erik., Mustel, Kerstin & Jansson Thérèse. (2011) *Folkbildning across borders – resources, networks and transnational commitment*. Stockholm: Folkbildningsrådet.
- Nordisk kulturpolitisk tidskrift (2/2015, Vol 18). Temanummer om folkbildning i samarbete med Mimer.
<https://www.idunn.no/nkt/2015/02>

Mimer – Nationellt program för folkbildningsforskning inrättades 1990 vid Linköpings universitet till följd av ett riksdagsbeslut som gav universitetet ett särskilt ansvar för folkbildningsforskning. Mimer har till uppdrag att stödja folkbildningsforskning oavsett inom vilken disciplin den bedrivs eller vid vilket lärosäte. Till uppdraget hör även att uppmuntra utbyten mellan forskare och folkbildare.

Denna skrift har tagits fram med syftet att dokumentera centrala delar av den verksamhet som bedrivits inom Mimer från grundandet fram till 2015. Detta för att synliggöra vad Mimer ägnat sig åt och för att bidra till att gjorda erfarenheter och kunskaper inom organisationen inte faller i glömska.

Skriftens tillkomst bör främst ses som en följd av ett organisationsinternt behov av att bygga ett kollektivt minne. Samtidigt har Mimer under sina 25 år etablerat en verksamhet som intresserat många folkbildare, forskare och politiker. Mimers historia kan ses som en del av historien om folkbildningsforskningsfältets utveckling och konsolidering i Sverige. Skriften kan därför också ge en historisk orientering av betydelse för alla som har ett intresse för folkbildningsforskning i landet.

Ann-Marie Laginder har varit Mimers föreståndare under närmare 14 år (1999-2012). Hon är docent i pedagogik vid Linköpings universitet och har bedrivit omfattande forskning om folkbildning och dess betydelse ur ett individperspektiv.